

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2020/1503,

7. oktoober 2020,

mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühisrahastus on üha sagedamini üks alternatiivse rahastamise viise idufaasis ettevõtjate ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) jaoks, kes sõltuvad tavaliselt väikestest investeeringutest. Ühisrahastus kujutab endast aina suureneva tähtsusega liiki vahendust, kus ühisrahastusteenuse osutaja, ilma et ta ise riske võtaks, käitab üldsusele avatud digitaalset platvormi, et viia või aidata viia potentsiaalsed investorid või laenuandjad kokku rahastamist vajavate ettevõtjatega. Selline rahastamine võib toimuda laenudena või vabalt võõrandatavate väärtpaperite omandamisena või muude ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide omandamisena. Seepärast on asjakohane, et käesoleva määruse kohaldamisalas oleks nii laenu- kui ka investeeringupõhine ühisrahastus, kuivõrd selliseid ühisrahastuse liike võib struktureerida võrreldavate rahastamisalternatiividena.
- (2) Ühisrahastusteenuste osutamine hõlmab üldiselt kolme liiki osalejaid: projektiomanik, kes esitab rahastamiseks projekti, investorid, kes esitatud projekti rahastavad, ning vahendav organisatsioon, kes teenuseosutajana internetipõhise platvormi kaudu projektiomanikud ja investorid kokku viib.
- (3) Ühisrahastus võib parandada VKEde jaoks rahastamise kättesaadavust ja edendada kapitaliturgude liidu kujundamise lõpuleviimist. VKEde tagasihoidlikud rahastamisvõimalused põhjustavad probleeme isegi liikmesriikides, kus pangapõhine rahastamine on finantskriisi ajal jäänud stabiilseks. Ühisrahastus on kerkinud esile ja muutunud üheks füüsiliste ja juriidiliste isikute äritegevuse rahastamise tavaks. Selline rahastamine toimub internetipõhiste platvormide kaudu, äritegevust rahastab tavaliselt suur hulk inimesi või organisatsioonid ning ettevõtjad, sealhulgas idufaasis ettevõtjad, kaasavad selle kaudu suhteliselt väikseid rahasummasid.

⁽¹⁾ ELT C 367, 10.10.2018, lk 65.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 27. märtsi 2019. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 20. juuli 2020. aasta esimese lugemise seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata). Euroopa Parlamendi 5. oktoobri 2020. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

- (4) Ühisrahastus ei ole ettevõtjatele mitte ainult alternatiivne rahastamisallikas, nagu riskikapital, vaid võib neile pakkuda ka muid eeliseid. See võib kinnitada äriideed, viia ettevõtjad kokku suure hulga inimestega, kes pakuvad teadmisi ja teavet, ning olla turundusvahend.
- (5) Mitu liikmesriiki on juba kehtestanud riigisisese sihtotstarbelise ühisrahastuskorra. Kõnealune kord on kohandatud kohalike turgude ja investorite omaduste ja vajadustega. Selle tulemusena lahknevad liikmesriikide õigusnormid kõikjal liidus nii ühisrahastusplatvormide tegutsemistingimuste, lubatud tegevuste ulatuse kui ka tegevusloandüete osas.
- (6) Kehtivate riigisiseste õigusnormide erisused on sellised, et need takistavad piiriüleste ühisrahastusteenuste osutamist ja seega mõjutavad need otseselt selliste teenuste siseturu toimimist. Eelkõige asjaolu, et õigusraamistik on liikmesriigiti killustunud, toob kaasa märkimisväärsed õigusabikulud ja investorigele, kellel on sageli raske kindlaks teha, milliseid õigusnorme piiriüleste ühisrahastusteenuste suhtes kohaldatakse. Seepärast ei julge sellised investorid tihti ühisrahastusplatvormide kaudu piiriülestelt investeerida. Samadel põhjustel hoiduvad ühisrahastusplatvormide kaudu tegutsevad ühisrahastusteenuse osutajad osutamast oma teenuseid muus liikmesriigis peale selle, kus on nende asukoht. Selle tulemusena piirdub ühisrahastusteenuste osutamine senini suuresti riigisisese turuga, mis kahjustab kogu liitu hõlmava ühisrahastuse turu väljaarenemist, võttes ettevõtjatelt ühisrahastusteenustele juurdepääsu võimaluse, eelkõige juhul, kui need ettevõtjad tegutsevad väiksematel riigisisestel turgudel.
- (7) Selleks et edendada piiriüleste ühisrahastusteenuste ja võimaldada kõnealuste teenuste osutamise ja kasutamise vabaduse kasutamist siseturul, on vaja kõrvaldada ühisrahastusteenuste siseturu nõuetekohase toimimise takistused ning tagada heal tasemel investorikaitse, sätestades õigusraamistiku liidu tasandil.
- (8) Käesoleva määruse eesmärk on edendada ettevõtjate piiriülest rahastamist, kõrvaldades ühisrahastusteenuste siseturu toimimise takistused. Seepärast ei tuleks käesolevat määrust kohaldada ühisrahastusteenuste suhtes, mida osutatakse seoses laenuandmisega isikutele, kes on tarbijad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/48/EÜ⁽³⁾ artikli 3 punkti a tähenduses.
- (9) Selleks et vältida õiguslikku arbitraazi ja tagada tõhus järelevalve, tuleks ühisrahastusteenuse osutajatel keelata avalikkuselt hoiuste või muude tagasimakstavate vahendite kaasamine, välja arvatud juhul, kui neil on krediidi-asutuse tegevusluba Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL⁽⁴⁾ artikli 8 kohaselt. Liikmesriigid peaksid siiski tagama, et nende riigisisese õigusega ei nõuta krediidi-asutuse tegevusluba ega muud individuaalset luba, erandit ega vabastust projektiomanikele või investoritele, kui nad võtavad vastu rahalisi vahendeid või annavad laene ühisrahastusprojektide pakkumiseks või neisse investeerimiseks.
- (10) Ühisrahastusteenuseid osutatakse eesmärgiga võimaldada projekti rahastamist, kaasates kapitali suurelt hulgalt inimestelt, kellest igaüks panustab suhteliselt väikese investeringusumma, tehes seda üldsusele juurdepääsetava internetipõhise infosüsteemi kaudu. Ühisrahastusteenused on seega avatud piiramatule hulgale investoritele, kes saavad investeerimisettepanekuid samal ajal, ning selle käigus kaasatakse rahalisi vahendeid peamiselt füüsilistelt isikutelt, sealhulgas neilt, kes ei ole jõukad. Käesolevat määrust tuleks kohaldada ühisrahastusteenustele, mille sisuks on kliendi korralduste ühine vastuvõtmine ja edastamine ning vabalt võõrandatavate väärtpaperite või aktsepteeritud instrumentide pakkumine ühisrahastuse eesmärgil ilma kindla kohustuseta avalikul platvormil, mis võimaldab investoritele piiramatut juurdepääsu. Kõnealuste teenuste ühine osutamine on teatavate Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL⁽⁵⁾ alusel osutatavate investeerimisteenustega võrreldes ühisrahastusteenuste põhitunnus, isegi kui kõnealused teenused vastavad üksikult nimetatud direktiiviga reguleeritud teenustele.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidi-asutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidi-asutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

- (11) Seoses laenu põhise ühisrahastusega tuleks käesolevat määrust kohaldada ühisrahastusteenustele, mille sisuks on laenude andmise vahendamine, sealhulgas sellised teenused nagu klientidele ühisrahastuspakkumiste tutvustamine ja hinnastamine või ühisrahastusprojektide või projektiomanike krediidiriski hindamine. Ühisrahastusteenuse määratlus peaks hõlmama erinevaid ärimudeleid, mis võimaldavad ühisrahastusplatvormi kaudu laenulepingute sõlmimist ühe või mitme investori ja ühe või mitme projektiomaniku vahel. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvad laenud peaksid olema tingimusteta tagasimaksekohustusega laenud kokku lepitud summa tagasimaksmiseks investorile, kusjuures laenu põhised ühisrahastusplatvormid üksnes aitavad investoritel ja projektiomanikel sõlmida laenulepinguid, ilma et ühisrahastusteenuse pakkuja ühelgi juhul tegutseks projektiomaniku võlausaldajana. Käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate laenude andmise vahendamist tuleb eristada sellise krediidiastutuse tegevusest, kes annab laene oma arvel ja võtab avalikkuselt vastu hoiuseid või muid tagasimakstavaid vahendeid.
- (12) Ühisrahastusteenuse osutajad kasutavad teenuste osutamiseks üldsusele juurdepääsetavaid internetipõhiseid infosüsteeme, sealhulgas kasutaja registreerimist nõudvaid süsteeme.
- (13) Investeeringupõhise ühisrahastuse puhul on vabalt võõrandatavus investoritele tähtis tagatis, sest see võimaldab neil investeeringust väljuda, kuna annab võimaluse võõrandada oma osalus kapitaliturgudel. Seepärast hõlmab ja lubab käesolev määrus vabalt võõrandatavate väärtpaberitega seotud ühisrahastusteenuseid. Teatavate liikmesriikide õiguse alusel asutatud piiratud vastutusega äriühingu osad või aktsiad on samuti vabalt võõrandatavad kapitaliturgudel ning seetõttu ei tohiks takistada nende lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse.
- (14) Teatavate ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritavate instrumentide suhtes kehtib mõnes liikmesriigis riigisene õigus, mis reguleerib nende võõrandatavust, näiteks nõuet, et võõrandamise peab tõestama notar. Käesoleva määruse kohaldamine ei tohiks piirata kõnealuste instrumentide võõrandamist reguleeriva riigisisese õiguse kohaldamist.
- (15) Kuigi virtuaalvääringu esmapakkumistel on potentsiaali rahastada VKEsid, innovaatilisi idu- ja kasvufaasis ettevõtjaid ning need võivad kiirendada tehnosiiret, erinevad nende omadused märkimisväärselt käesoleva määrusega reguleeritud ühisrahastusteenustest.
- (16) Ühisrahastusinvesteeringutega seotud riske arvestades on investorite tõhusa kaitse ja turudistsipliini mehhanismi loomise huvides asjakohane kehtestada konkreetse projektiomaniku tehtud ühisrahastuspakkumiste kombineeritud koguväärtuse piirmäär. Seepärast tuleks selleks piirmääraks kehtestada 5 000 000 eurot, mis on piirmäär, mille enamik liikmesriike on kehtestanud väärtpaberite avaliku pakkumise vabastamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1129 ⁽⁶⁾ kohasest prospekti avaldamise kohustusest.
- (17) Käesoleva määruse ja määruse (EL) 2017/1129 alusel kehtestatud kattuvad õigusraamistikud võivad 5 000 000 euro suuruse piirmäära tõttu suurendada õigusliku arbitraaži ohtu ning avaldada kahjulikku mõju rahastamisvõimalustele ja kapitaliturgude arengule teatavates liikmesriikides. Lisaks on seni vaid piiratud arv liikmesriike kehtestanud konkreetse õigusraamistiku, millega reguleeritakse ühisrahastusplatvormi ja -teenuseid. Võttes arvesse asjaolu, et mõned liikmesriigid on määruse (EL) 2017/1129 rakendamisel kehtestanud väärtpaberite avaliku pakkumise prospekti avaldamise kohustusest vabastamiseks piirmäära, mis on väiksem kui 5 000 000 eurot, ning võttes arvesse erilisi jõupingutusi, mida need liikmesriigid võivad olla sunnitud tegema oma riigisiseste õigusaktide kohandamiseks ja käesoleva määruse kohase ühtse piirmäära kohaldamise tagamiseks, tuleks käesoleva määrusega ette näha pikendamisevõimaluseta ajutine erand, et võimaldada kõnealustel liikmesriikidel teha neid märkimisväärselt jõupingutusi. Ajutist erandit tuleks kohaldada võimalikult lühikese aja jooksul, et häirida võimalikult vähe siseturu toimimist.
- (18) Selleks et säilitada heal tasemel investorikaitse, vähendada ühisrahastusega seotud riske ning tagada kõikide klientide õiglane kohtlemine, peaksid ühisrahastusteenuse osutajad kehtestama korra, et tagada nende platvormidel olevate projektide valimine ja ühisrahastusteenuste osutamine asjatundlikul, õiglasel ja läbipaistval viisil.

⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1129, mis käsitleb väärtpaberite avalikul pakkumisel või reguleeritud turul kauplemisele võtmisel avaldatavat prospekti ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/71/EÜ (ELT L 168, 30.6.2017, lk 12).

- (19) Selleks et parandada klientidele osutatavat teenust, peaksid ühisrahastusteenuse osutajad suutma ühisrahastusprojekte üksikinvestoritele pakkudes tugineda ühele või mitmele konkreetsele parameetrile või riskinäitajale, näiteks äritegevuse liigile või sektorile või krediitdireitingule, millest investor on ühisrahastusteenuse osutajale eelnevalt teatanud. Käesoleva määruse alusel saadud tegevusluba ei tohiks aga anda ühisrahastusteenuse osutajale õigust osutada individuaalseid või kollektiivseid varahaldusteenuseid. Selleks et tagada potentsiaalsetele investoritele erapooletu investeerimisvõimaluste pakkumine, ei tohiks ühisrahastusteenuse osutajad maksta või anda ega saada tasu, allahindlust või mitterahalist hüve investorite korralduste suunamise eest konkreetse pakkumise juurde enda platvormil või kolmanda isiku platvormil.
- (20) Ärimudeleid, mis kasutavad automaatseid protsesse, mille puhul ühisrahastusteenuse osutaja eraldab ühisrahastusprojektidele automaatselt vahendeid vastavalt investorite eelnevalt kindlaks määratud parameetritele ja riskinäitajatele, nn automaatset investeerimist, tuleks käsitada individuaalse laenuportfelli valitsemisena.
- (21) Käesoleva määruse alusel tegutseva ühisrahastusplatvormi filtreerimisvahendite olemasolu ei tohiks käsitada investeerimisnõustamisena direktiivi 2014/65/EL tähenduses, kui need vahendid annavad klientidele teavet erapooletul viisil, mis ei kujuta endast soovitusi. Need vahendid peaks hõlmama filtreerimisvahendeid, mille abil kuvatakse üksnes toote objektiivsete omadustega seotud kriteeriumidel põhinevaid tulemusi. Ühisrahastusplatvormi kontekstis võivad toote objektiivsed omadused olla eelnevalt kindlaks määratud projektkriteeriumid, nagu majandussektor, kasutatav instrument ja intressimäär või riskikategooria, kui arvutusmeetodi kohta on avaldatud piisavalt teavet. Samuti tuleks objektiivsete kriteeriumidena käsitada peamisi finantsnäitajaid, mis on arvatud ilma igasuguse kaalutusõigusega.
- (22) Käesoleva määruse eesmärk on soodustada otseinvesteeringuid ja hoida ära õigusliku arbitraaži võimaluste loomist finantsvahendajatele, kelle tegevust reguleerivad muud liidu õigusaktid, eelkõige varahaldureid käsitlevad liidu õigusaktid. Õiguslike struktuuride, sealhulgas eriotstarbeliste üksuste kasutamine ühisrahastusprojektide ja investori vahendamise korral peaks seepärast olema rangelt reguleeritud ja seda tuleks lubada üksnes siis, kui see on õigustatud, võimaldades investoril omandada osalust näiteks mittelikviidses või jagamatus varas eriotstarbelise üksuse poolt emiteeritud vabalt võõrandatavate väärtpaperite kaudu.
- (23) Tõhusa juhtimissüsteemi tagamine on vajalik selleks, et juhtida riske nõuetekohaselt ja vältida huvide konflikti. Ühisrahastusteenuse osutajatel peaks seetõttu olema juhtimiskord, mis tagab nende tõhusa ja usaldusväärse juhtimise. Nende juhtimise eest vastutavatel füüsilistel isikutel peaks olema hea maine ning piisavad teadmised, oskused ja kogemused. Ühisrahastusteenuse osutajad peaksid kehtestama ka kliendikaebuste vastuvõtmise ja menetlemise korra.
- (24) Kliente võivad ohustada ühisrahastusteenuse osutajatega seotud võimalikud riskid, eelkõige operatsiooniriskid. Klientide kaitsmiseks nende riskide eest tuleks ühisrahastusteenuse osutajate suhtes kohaldada usaldatavusnõudeid.
- (25) Ühisrahastusteenuse osutajatelt tuleks nõuda, et nad töötaksid välja talitluspidevuse kavad, milles käsitletakse ühisrahastusteenuse osutaja tegevuse lõpetamisega seotud riske. Sellised talitluspidevuse kavad peaksid sisaldama sätteid kriitiliste funktsioonide täitmise kohta, mis olenevalt ühisrahastusteenuse osutaja ärimudelist võivad sisaldada sätteid tagasi maksmata laenude jätkuva teenindamise, klientide teavitamise ja varade hoidmise kokkulepete üleandmise kohta.
- (26) Ühisrahastusteenuse osutajad peaksid oma ühisrahastusplatvormil tegutsema klientide erapooletute vahendajatena. Selleks et vältida huvide konflikti, tuleks ühisrahastusteenuse osutajate, nende osanike või aktsionäride, juhtide ja töötajate ning nendega kontrolli kaudu tihedalt seotud füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes kehtestada teatavad nõuded. Eelkõige ei tohiks ühisrahastusteenuse osutajatel olla võimalik omada osalust ühisrahastuspakkumistes, mida nende ühisrahastusplatvormide kaudu korraldatakse. Olulist osalust omavad osanikud või aktsionärid, juhid ja töötajad ning nendega kontrolli kaudu tihedalt seotud füüsilised või juriidilised isikud ei tohiks tegutseda projektiomanikena seoses nende ühisrahastusplatvormil pakutavate ühisrahastusteenustega. Sellegipoolest ei tohiks neid olulist osalust omavaid osanikke või aktsionäre, juhte, töötajaid ning füüsilisi või juriidilisi isikuid keelata tegutsemast investoritena nende ühisrahastusplatvormil pakutavates projektides, tingimusel et huvide konflikti vältimiseks on kehtestatud asjakohased meetmed.

- (27) Ühisrahasustusteenuste tõhusa ja tõrgeteta osutamise eesmärgil peaks ühisrahasustusteenuse osutajatel olema võimalik usaldada tööülesannete täitmine täielikult või osaliselt kolmandale isikule tingimusel, et selline tegevuse edasiandmine ei kahjusta ühisrahasustusteenuse osutaja sisekontrolli kvaliteeti või tõhusat järelevalvet ühisrahasustusteenuse osutajate üle. Ühisrahasustusteenuse osutajad peaksid aga jääma edasiantud tegevuse korral täielikult vastutavaks käesoleva määruse täitmise eest.
- (28) Varade hoidmise nõuded on ühisrahasustusteenuseid saavate investorite kaitsmisel keskse tähtsusega. Vabalt võõrandatavaid väärtpabereid või ühisrahasustuse eesmärgil aktsepteeritud instrumente, mida saab registreerida finantsinstrumentide kontrol või mida saab füüsiliselt kontohaldurile üle anda, peaks kaitsma kvalifitseeritud kontohaldur, kellele on antud tegevusluba vastavalt direktiivile 2013/36/EL või 2014/65/EL. Sõltuvalt hoitavate varade liigist varasid kas hoitakse nagu vabalt võõrandatavaid väärtpabereid, mida saab registreerida finantsinstrumentide kontrol või mida saab füüsiliselt üle anda, või kontrollitakse varade omandiõigust ja peetakse nende üle arvestust. Selliste vabalt võõrandatavate väärtpaberite või ühisrahasustuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide hoidmist, mis riigisisese õiguse kohaselt on registreeritud üksnes projektiomaniku või tema esindaja juures, näiteks investeringud börsil noteerimata äriühingutesse, või mida hoitakse eraldi kontrol, mille klient võib avada otse väärtpaberite keskdepositooriumis, peetakse samaväärseks vara hoidmisega kvalifitseeritud kontohaldurite poolt.
- (29) Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/2366⁽⁷⁾ määratletud makseteenuseid võivad osutada ainult makseteenuse pakkujad, ei tähenda ühisrahasustusteenuste osutamise luba ka makseteenuste osutamise luba. Seepärast on asjakohane täpsustada, et juhul, kui ühisrahasustusteenuse osutaja osutab oma ühisrahasustusteenustega seoses selliseid makseteenuseid, peab ta olema ka direktiivis (EL) 2015/2366 sätestatud makseteenuse pakkuja. See nõue ei mõjuta direktiivi 2014/65/EL kohaselt tegevusloa saanud üksusi, kes tegelevad direktiivi (EL) 2015/2366 artiklis 3 osutatud tegevusega ja kelle suhtes kohaldatakse ka direktiivi (EL) 2015/2366 artiklis 37 sätestatud teatamiskohustust. Selleks et võimaldada selliste tegevuste üle nõuetekohast järelevalvet, peaks ühisrahasustusteenuse osutaja teavitama pädevaid asutusi sellest, kas ta kavatseb osutada asjakohase tegevusloa alusel makseteenuseid ise või annab ta selliste teenuste osutamise tegevusloaga kolmandale isikule edasi.
- (30) Piiriüleste ühisrahasustusteenuste kasv ja tõrgeteta toimimine nõuab piisavat mastaapi ja üldsuse usaldust selliste teenuste vastu. Seepärast on vaja ühisrahasustusteenuse osutajate tegevuslubadele sätestada ühtsed, proportsionaalsed ja otsekohalduvad nõuded. Ühisrahasustusteenuste nõuded peaksid seetõttu soodustama kõnealuste teenuste piiriülest osutamist, vähendama operatsiooniriske ning tagama suure läbipaistvuse ja investorikaitse.
- (31) Ühisrahasustusteenuse osutajate tõhusa järelevalve tagamiseks peaks käesoleva määruse kohase ühisrahasustusteenuse osutaja tegevusluba olema võimalik taotleda ainult juriidilistel isikutel, kellel on liidus tegelik ja püsiv tegevuskoht, mis hõlmab vajalikke vahendeid.
- (32) Ühisrahasustusteenuste puhul ei ole välistatud rahapesu ja terrorismi rahastamise oht, nagu on rõhutatud komisjoni 26. juuni 2017. aasta aruandes Euroopa Parlamendile ja nõukogule siseturgu mõjutavate ja piiriülese tegevusega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamise kohta. Seetõttu tuleks ühisrahasustusteenuse osutajatele tegevusloa andmise tingimuste sätestamisel ja nende juhtimise eest vastutavate füüsiliste isikute hea maine hindamisel ette näha kaitsemeetmed, samuti tuleks piirata makseteenuste osutamist litsentseeritud üksustele, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid nõudeid. Selleks et edaspidi tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtu ennetades turu usaldusväarsus ning võttes arvesse käesoleva määruse kohaselt ühisrahasustuspakkumise kaasaatavat summat, peaks komisjon hindama, kas on vajalik ja proportsionaalne, et ühisrahasustusteenuse osutajad järgiksid riigisisest õigust, millega rakendatakse Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849⁽⁸⁾ seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega, ning kas sellised ühisrahasustusteenuse osutajad tuleks lisada kohustatud isikute loetellu kõnealuse direktiivi tähenduses.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

- (33) Selleks et võimaldada ühisrahastusteenuse osutajatel erinevaid õigusnorme arvestamata piiriülesest tegutseda ja soodustada nii erinevate liikmesriikide investorite projektide rahastamist kogu liidus, ei tohiks liikmesriikidel olla lubatud kehtestada täiendavaid nõudeid ühisrahastusteenuse osutajatele, kes on saanud tegevusloa käesoleva määruse kohaselt.
- (34) Tegevusloa andmise menetlus peaks võimaldama pädevatel asutustel saada teavet teenuste kohta, mida potentsiaalsed ühisrahastusteenuse osutajad kavatsevad osutada, sealhulgas ühisrahastusplatvormide kohta, mida ühisrahastusteenuse osutajad kavatsevad kasutada, hinnata nende juhtimise kvaliteeti ning nende sisemist töökorraldust ja menetlusi, et tagada käesoleva määruse täitmine.
- (35) Selleks et tagada nõuetekohane järelevalve ja vältida ebaproportsionaalset halduskoormust, peaks ettevõtjatel, kes on saanud tegevusloa Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ⁽⁹⁾ või direktiivi 2013/36/EL, 2014/65/EL või (EL) 2015/2366 alusel ja kes kavatsevad osutada ühisrahastusteenuseid, olema võimalik saada tegevusluba nii ühe nimetatud direktiivi kui ka käesoleva määruse alusel. Sellisel juhul tuleks kohaldada loa andmise lihtsustatud menetlust ja pädevad asutused ei tohiks nõuda juba nende käsutuses olevate dokumentide või tõendite esitamist.
- (36) Ühisrahastusteenuste osutamise läbipaistvuse edendamiseks investorite huvides peaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010⁽¹⁰⁾ asutatud Euroopa järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) (ESMA) looma kõigi käesoleva määruse alusel liidus tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajate avaliku registri ja seda ajakohastama. Kõnealune register peaks sisaldama teavet kõigi liidus tegutsevate ühisrahastusplatvormide kohta.
- (37) Käesoleva määruse kohane tegevusluba tuleks kehtetuks tunnistada, kui ühisrahastusteenuse osutaja ei täida enam tingimusi, mille alusel tegevusluba anti. Pädevatel asutustel peaks samuti olema õigus käesoleva määruse kohane tegevusluba kehtetuks tunnistada, kui ühisrahastusteenuse osutaja või tema nimel tegutsev kolmas isik on kaotanud oma tegevusloa, mis võimaldab osutada makseteenuseid direktiivi (EL) 2015/2366 alusel või investeerimisteenuseid direktiivi 2014/65/EL alusel, või kui leitakse, et ühisrahastusteenuse osutaja, kes on ühtlasi makseteenuse pakkuja, või tema juhid, töötajad või tema nimel tegutsev kolmas isik on rikkunud riigisisest õigust, millega rakendatakse direktiivi (EL) 2015/849.
- (38) Selleks et osutada oma klientidele laia valikut teenuseid, peaks käesoleva määruse alusel tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajal olema lubatud osutada muid teenuseid kui käesoleva määruse kohase tegevusloaga hõlmatud ühisrahastusteenused.
- (39) Selleks et tagada selge arusaamine ühisrahastusteenuste olemusest ning selliste teenustega seotud riskidest, kuludest ja tasudest, peaksid ühisrahastusteenuse osutajad esitama oma klientidele tõest, üheselt mõistetavat ja mitteeksitavat teavet.
- (40) Ühisrahastusteenuse osutajad, kes osutavad ühisrahastusteenuseid, mis seisnevad laenu andmise vahendamises, peaksid tegema kõigile klientidele kättesaadavaks teatava asjakohase teabe, näiteks laenu makseviivituse määrad.
- (41) Ühisrahastusteenuse osutajad, kes kohaldavad ühisrahastusprojektidele krediidiireitingut või teevad ettepanekuid ühisrahastuspakkumiste hinnastamise osas, peaksid avalikustama oma meetodika põhielemendid. Krediidiireitingute arvutamise või hinna või intressimäära määramise meetodite avalikustamise nõuet ei tohiks tõlgendada nii, et selle kohaldamine nõuaks tundliku äriteabe avaldamist või viisil, mis takistab innovatsiooni.
- (42) Selleks et tagada ühisrahastusprojektides osalevate investorite eri kategooriate piisav kaitse, soodustades samal ajal investeerimisvooge, eristatakse käesolevas määruses kogenud ja mitte kogenud investoreid ning kehtestatakse igale kategooriale kohandatud investorikaitse erinevad tasemed. Kogenud ja mitte kogenud investorite eristamisel tuleks lähtuda direktiivis 2014/65/EL sätestatud kutseliste klientide ja jaeklientide eristamisest. Ent eristamisel tuleks arvesse võtta ühisrahastusturu iseärasusi. Eelkõige tuleks käesolevas määruses kogenud ja mitte kogenud investorite eristamisel arvesse võtta ka potentsiaalsete investorite ühisrahastuse kogemusi ja teadmisi ühisrahastusest, mida tuleks iga kahe aasta järel uuesti hinnata.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

- (43) Ühisrahastusplatvormidel turustatavad finantstooted ei ole tavapärased investeerimistooted või säästutooted ja neid tooteid ei tohiks kõnealuste toodetena turustada. Selle tagamiseks, et potentsiaalsed mittekogenud investorid mõistavad ühisrahastusinvesteeringutega seotud riske, tuleks ette näha, et ühisrahastusteenuse osutajad kontrollivad potentsiaalsete mittekogenud investorite teadmisi, et hinnata nende teadmisi sellistest investeeringutest. Ühisrahastusteenuse osutajad peaksid ebapiisavate teadmiste, oskuste ja kogemustega potentsiaalseid mittekogenud investoreid sõnaselgelt hoiatama, et ühisrahastusteenused ei pruugi neile sobida.
- (44) Arvestades, et kogenud investorid on juba iseenesest teadlikud ühisrahastusprojektidesse investeerimisega seotud riskidest, ei ole nende teadmiste kontroll otstarbekas. Samuti ei tohiks ühisrahastusteenuse osutajatelt nõuda riskihoiatuste tegemist kogenud investoritele.
- (45) Selle tagamiseks, et mittekogenud investorid on lugenud neile ühisrahastusteenuse osutaja tehtud riskihoiatusi ja mõistavad neid, peaksid nad ühisrahastusprojekti investeerimisel sõnaselgelt teadvustama võetavaid riske. Heal tasemel investorikaitse tagamiseks ja arvestades, et sellise teadvustamise puudumine viitab võimalikule teadmatusele kaasnevatest riskidest, peaksid ühisrahastusteenuse osutajad võtma investeeringuid vastu vaid mittekogenud investoritelt, kes on sõnaselgelt teatanud, et nad on hoiatused kätte saanud ja mõistavad neid.
- (46) Arvestades ühisrahastusprojektidega kaasnevat riski, peaksid mittekogenud investorid vältima nende liigset kasutamist. On märkimisväärne oht kaotada suur osa algselt investeeritud summadest või isegi kaotada kogu summa. Seepärast on asjakohane kindlaks määrata maksimumsumma, mida mittekogenud investorid saavad ilma täiendavate piiranguteta konkreetseesse projekti investeerida. Seevastu investoritele, kellel on vajalikud kogemused, teadmised või finantssuutlikkus või mõlemad, ei peaks maksimumsummat kohaldama.
- (47) Selleks et tugevdada mittekogenud investorite kaitset, on vaja sätestada järelemõtlemisaeg, mille jooksul potentsiaalne mittekogenud investor võib põhjenduste ja tagajärgedeta tühistada investeerimispakkumuse või huvi avaldamise konkreetse ühisrahastuspakkumise vastu. See on vajalik vältimaks olukorda, kus potentsiaalne mittekogenud investor võtab koos ühisrahastuspakkumisega vastu ka pakkumise sõlmida õiguslikult siduv leping, millest ei ole võimalik mõistliku aja jooksul taganeda. Järelemõtlemisaeg ei ole vajalik, kui potentsiaalne mittekogenud investor saab avaldada huvi konkreetse ühisrahastuspakkumise vastu, ilma et ta seoks end seeläbi lepinguga, välja arvatud juhul, kui investeerimispakkumine tehti või huvi avaldati pakkumise kavandatud lõppkuupäeva või rahastamise sihteesmärgi saavutamise kuupäeva lähedal. Ühisrahastusteenuse osutajad peaksid tagama, et enne järelemõtlemisaja lõppemist ei koguta investorilt raha ega kanta seda üle projektiomanikule.
- (48) Arvestades järelemõtlemisajal investeerimispakkumise või huvi avaldamise tühistamise õiguse võimalikku mõju ühisrahastusplatvormide kaudu kapitali kaasamise kuludele, peaks komisjon käesoleva määruse kohase aruande osana hindama, kas järelemõtlemisaega tuleks lühendada, et võimaldada tõhusamat kapitali kaasamise protsessi, kahjustamata seejuures investorikaitset.
- (49) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/9/EÜ⁽¹¹⁾ hõlmab nõudeid, mis tulenevad investeerimisühingu suutmatusest maksta tagasi investoritele võlgnetavat või kuuluvat raha, mida on seoses investeerimistegevusega nende nimel kasutatud või suutmatusest tagastada investoritele neile kuuluvaid instrumente, mida on seoses investeerimistegevusega nende nimel hoitud, hallatud või kasutatud. Võttes arvesse, et ka direktiivi 2014/65/EL alusel tegevusloa saanud investeerimisühingu osutatud ühisrahastusteenustega seotud varade hoidmine ei hõlma investeerimistegevuse osutamist kõnealuse direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti 2 tähenduses, tuleks mittekogenud investoreid investeerimise põhiteabedokumendis teavitada, et investeeringute tagamise skeemi kaitset ei kohaldata ühisrahastusplatvormi kaudu omandatud vabalt võõrandatavate väärtpaberite ega ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide suhtes. Lisaks ei tohiks ühisrahastusteenuse osutaja poolt ühisrahastusteenuste osutamist käsitada hoiuste võtmisena Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/49/EL⁽¹²⁾ artikli 2 lõike 1 punkti 3 tähenduses.

⁽¹¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiv 97/9/EÜ investeeringute tagamise skeemide kohta (ELT L 84, 26.3.1997, lk 22).

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

- (50) Käesolevas määruses sätestatakse iga ühisrahastuspakkumise kohta potentsiaalsetele investoritele edastatava investeerimise põhiteabedokumendi sisu. Selleks et potentsiaalsed investorid saaksid teha teadliku investeerimisotsuse, tuleks investeerimise põhiteabedokumendis potentsiaalseid investoreid hoiatada, et investeerimiskeskond, millesse nad on sisenenud, hõlmab riske, mis ei ole kaetud ei direktiivi 2014/49/EL kohaselt loodud hoiuste tagamise skeemidega ega direktiivi 97/9/EÜ kohaselt loodud investeringute tagamise skeemidega.
- (51) Investeerimise põhiteabedokument peaks kajastama laenupõhise ja investeringupõhise ühisrahastuse erijooni. Selleks tuleks nõuda konkreetseid ja asjakohaseid näitajaid. Investeerimise põhiteabedokumendis tuleks arvestada ka projektiomanike tunnusjooni ja nendega seotud riske, kui need on teada, ning keskenduda projektiomanikke puudutavale põhiteabele, investorite õigustele ja tasudele ning pakutavate vabalt võõrandatavate väärtpaberite, ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide ja laenude liigile. Investeerimise põhiteabedokumendi peaks koostama projektiomanik, kuna projektiomanikud saavad põhiteabedokumendis nõutavat teavet kõige paremini edastada. Kuna potentsiaalsetele investoritele investeerimise põhiteabedokumendi esitamise eest vastutavad ühisrahastusteenuse osutajad, peaksid nemad tagama, et investeerimise põhiteabedokument on selge, õige ja täielik.
- (52) Ühisrahastusteenuse osutajatel peaks olema lubatud esitada rohkem teavet, kui on nõutud projektiomaniku koostatud investeerimise põhiteabedokumendis. Selline teave peaks aga täiendama investeerimise põhiteabedokumendis esitatud muud teavet ja olema sellega kooskõlas.
- (53) Kui ühisrahastusteenuse osutaja tuvastab investeerimise põhiteabedokumendis väljajätmise, vea või ebatäpsuse, millel võib olla oluline mõju investeringu eeldatavale tasuvusele, peaks see ühisrahastusteenuse osutaja teavitama sellest väljajätmisest, veast või ebatäpsusest viivitamata projektiomanikku, kes peaks seda teavet täiendama või parandama. Kui teavet ei ole täiendatud ega parandatud, peaks ühisrahastusteenuse osutaja ühisrahastuspakkumise teatavatel tingimustel peatama või isegi tühistama.
- (54) Selleks et tagada idufaasis ettevõtjatele ja VKEdele sujuv ja kiire juurdepääs kapitaliturgudele, vähendada nende rahastamiskulusid ning vältida ühisrahastusteenuse osutajate viivitusi ja kulusid, ei tohiks olla nõuet, et pädev asutus peaks investeerimise põhiteabedokumendi heaks kiitma.
- (55) Kui see on lubatud riigisisese õigusega, peaks ühisrahastusteenuse osutajal olema võimalik investeringupõhise ühisrahastusprojekti äriühingu osade või aktsiate omandiõigust üle anda, ajakohastades selleks oma infosüsteemi. Samuti peaks ühisrahastusteenuse osutaja läbipaistvuse ja teabevoos huvides võimaldama oma ühisrahastusplatvormi kaudu investeringuid teinud klientidel reklaamida oma ühisrahastusplatvormi teatetahvlil oma huvi osta või müüa laene, võõrandatavaid väärtpabereid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumente, mida algselt sellel ühisrahastusplatvormil pakuti, tingimusel et teatetahvlil ei viida kokku mitmete kolmandate isikute ostu- ja müügiühive viisil, mille tulemuseks on sellise reklaamiga seotud leping. Ühisrahastusteenuse osutaja pakutav teatetahvel ei tohiks seega koosneda sisemisest kokkuviiemissüsteemist, mis täidab klientide korraldusi mitmepoolset, välja arvatud juhul, kui ühisrahastusteenuse osutajal on vabalt võõrandatavate väärtpaberite puhul ka eraldi tegevusluba investeerimisühinguna tegutsemiseks direktiivi 2014/65/EL artikli 5 kohaselt või reguleeritud turuna kõnealuse direktiivi artikli 44 kohaselt. Ühisrahastusteenuse osutajad, kellel ei ole sellist tegevusluba seoses vabalt võõrandatavate väärtpaberitega, peaksid investoreid selgelt teavitama sellest, et nad ei võta vastu korraldusi algselt ühisrahastusplatvormil tehtud investeringutega seotud lepingute ostmiseks või müümiseks, et ostu- ja müügitgevus tema ühisrahastusplatvormil toimub investori äranaagemisel ja vastutusel ning et ta ei korralda kauplemiskoha tegevust kooskõlas direktiiviga 2014/65/EL.
- (56) Selleks et suurendada läbipaistvust ja tagada kliendisuhtluse nõuetekohane dokumenteerimine, peaksid ühisrahastusteenuse osutajad kõik oma osutatud teenuste ja tehtud tehingute andmed nõuetekohaselt säilitama.
- (57) Selleks et tagada klientide õiglane ja mittediskrimineeriv kohtlemine, peaksid ühisrahastusteenuse osutajad, kes reklaamivad oma teenuseid turundusmaterjalide kaudu, andma tõest, üheselt mõistetavat ja mitteeksitavat teavet.

- (58) Selleks et pakkuda kogu liidus tegutsevatele ühisrahastusteenuse osutajatele suuremat õiguskindlust ja tagada lihtsam turulepääs, tuleks elektrooniliselt avaldada riiklikud õigus- ja haldusnormid, mida kohaldatakse liikmesriikides konkreetselt ühisrahastusteenuse osutajate turundusmaterjalidele, samuti nende kokkuvõtted rahvusvahelises rahanduses üldkasutatavas keeles. Sel eesmärgil peaksid ESMA ja pädevad asutused ajakohastama oma veebisaitide.
- (59) Selleks et paremini mõista turundusmaterjalidele kohaldatavate nõuete regulatiivseid erinevusi liikmesriikides, peaksid pädevad asutused esitama ESMA-le igal aastal üksikasjaliku aruande oma täitemeetmete kohta selles valdkonnas.
- (60) Et vältida ühisrahastusteenuste piiriülese osutamisel tarbetuid kulusid ja halduskoormust, ei tohiks turundusmaterjalidele kohaldada tõlkimishõlmeid, kui need esitatakse vähemalt ühes selle liikmesriigi ametlikus keeles, kus turundusmaterjali levitatakse, või keeles, mida aktsepteerivad selle liikmesriigi pädevad asutused.
- (61) Tõhusa järelevalve- ja loamenetluse tagamiseks peaksid liikmesriigid piiritlema käesolevast määrusest tulenevad pädevate asutuste kohustused ja ülesanded. Tõhusa piiriülese halduskoostöö hõlbustamiseks peaks iga liikmesriik määrama ühtse kontaktpunkti, et hallata teabevahetust ESMA ja pädevate asutustega kogu liidus.
- (62) Kuna pädevate asutuste tõhusad vahendid, volitused ja ressursid tagavad järelevalve tõhususe, tuleks käesoleva määrusega ette näha minimaalsed järelevalve- ja uurimisvolitused, mis antakse pädevatele asutustele kooskõlas riigisisese õigusega. Neid volitusi tuleks kasutada pädeva kohtu poole pöördudes, kui see on liikmesriigi õiguse kohaselt nõutav. ESMA ja pädevad asutused peaksid oma käesoleva määruse järgseid volitusi kasutades tegutsema objektiivselt ja erapooletult ning olema oma otsustustes sõltumatud.
- (63) On tähtis, et pädevad asutused saaksid käesoleva määruse rikkumiste avastamiseks siseneda dokumentide kaasavõtmiseks ruumidesse, välja arvatud füüsilise isiku eluruumid. Juurdepääs ruumidele on vajalik, kui on mõistlik alus kahtlustada, et seal leidub kontrolli või uurimise esemega seotud dokumente ja muid andmeid, mis võiksid olla käesoleva määruse rikkumise tõendamisel asjakohased. Lisaks on juurdepääs ruumidele vajalik siis, kui teabenõude juba saanud füüsiline või juriidiline isik on jätnud selle täitmata või on mõistlik alus arvata, et nõude esitamisel seda ei täideta või teabenõudega seotud dokumendid või teave kõrvaldatakse, neid võltsitakse või need hävitatakse.
- (64) Selleks et tagada käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmine, on oluline, et liikmesriigid võtaksid vajalikke meetmeid, et tagada käesoleva määruse rikkumise korral sobivate halduskaristuste ja muude haldusmeetmete kohaldamine. Need karistused ja meetmed peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning tagama liikmesriikides ühise lähenemisviisi ja hoiatava mõju. Käesolev määrus ei tohiks piirata liikmesriikide õigust kehtestada karmimaid halduskaristusi.
- (65) Selle tagamiseks, et pädeva asutuse otsustel määrata halduskaristus või võtta muu haldusmeede oleks hoiatav mõju üldsusele, tuleks need avaldada, välja arvatud juhul, kui pädev asutus peab vajalikuks avaldada karistused anonüümselt, viivitada nende avaldamisega või neid üldse mitte avaldada.
- (66) Ehkki liikmesriigid võivad sama õigusrikkumise eest ette näha nii haldus- kui ka kriminaalkaristuse, ei tuleks liikmesriikidelt nõuda õigusnormide kehtestamist halduskaristuste kohaldamiseks käesoleva määruse selliste rikkumiste korral, mille suhtes on kohaldatav riigisisene kriminaalõigus. Kriminaalkaristuste kohaldamine halduskaristuste asemel käesoleva määruse rikkumiste puhul ei peaks aga vähendama ega muul viisil mõjutama pädevate asutuste võimet teha koostööd teiste liikmesriikide pädevate asutustega, vahetada nendega õigel ajal teavet ja omada sellisele teabele õigel ajal juurdepääsu käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil, sealhulgas pärast asjaomasest õigusrikkumisest pädevatele õigusasutustele teatamist kriminaalmenetluse algatamiseks.
- (67) Kuna investeerimise põhiteabedokument on koostatud nii, et see vastaks ühisrahastuspakkumise eripärale ja investorite teabevajadustele, tuleks käesoleva määruse kohased ühisrahastuspakkumised vabastada määruse (EL) 2017/1129 kohasest prospekti avaldamise kohustusest ning kõnealust määrust tuleks vastavalt muuta.

- (68) Õigusrikkumisest teavitajad võivad esitada pädevatele asutustele uut teavet, mis aitab neil avastada käesoleva määruse rikkumisi ja määrata nende eest karistusi. Seetõttu tuleks käesoleva määrusega tagada, et kehtestatakse asjakohane kord, mis võimaldab isikutel teatada pädevatele asutustele käesoleva määruse tegelikust või võimalikust rikkumisest ning kaitseb neid kättemaksu eest. Selleks tuleks muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937, ⁽¹³⁾ et muuta see kohaldatavaks käesoleva määruse rikkumise eest.
- (69) Selleks et täpsustada käesolevas määruses sätestatud nõudeid, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et pikendada üleminekuajaperioodi ühisrahasusteenuste osutamiseks kooskõlas riigisisese õigusega. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ⁽¹⁴⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (70) Selleks et edendada käesoleva määruse järjepidevat kohaldamist, sealhulgas investorite ja tarbijate piisavat kaitset kogu liidus, tuleks välja töötada tehnilised standardid. Kuna ESMA-l ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1093/2010 ⁽¹⁵⁾ asutatud Euroopa järelvalveasutusel (Euroopa Pangandusjärelvalve) (EBA) on põhjalikud eriteadmised, oleks tõhus ja asjakohane teha neile ülesandeks töötada komisjonile esitamiseks välja selliste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, mille puhul ei ole vaja teha poliitilisi otsuseid.
- (71) Komisjonile tuleks anda õigus võtta vastu ESMA ja EBA välja töötatud regulatiivsed tehnilised standardid seoses individuaalse laenuportfelli valitsemise, kaebuste menetlemise, huvide konflikti, ühisrahasusteenuse osutajate tegevusloa, klientidele antava teabe, makseviivituse määra avalikustamise, teadmiste kontrolli ja kahju kandmise võime simulatsiooni, investeerimise põhiteabedokumendi ja pädevate asutuste vahelise koostööga. Komisjon peaks kõnealused regulatiivsed tehnilised standardid võtma vastu delegeeritud õigusaktidena vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 290 ja kooskõlas määruste (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.
- (72) Komisjonile tuleks samuti anda õigus võtta vastu ESMA välja töötatud rakenduslikud tehnilised standardid seoses ühisrahasusteenuse osutajate aruandlusega, turustamisnõudeid käsitlevate riigisiseste sätete avaldamisega ning pädevate asutuste vahelise ja ESMAga tehtava koostööga. Komisjon peaks kõnealused rakenduslikud tehnilised standardid võtma vastu rakendusaktidena vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 291 ning kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.
- (73) Käesoleva määruse raames toimuv isikuandmete töötlemine, näiteks isikuandmete vahetamine või edastamine pädevate asutuste poolt, peaks toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679 ⁽¹⁶⁾ ning ESMA teabevahetus või teabe edastamine peaks toimuma kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1725 ⁽¹⁷⁾.
- (74) Kuna käesoleva määruse eesmärke, milleks on ühisrahasusteenuste suhtes kohaldatava õigusraamistiku killustatuse vähendamine, et tagada selliste teenuste siseturu nõuetekohane toimimine, parandades samal ajal investorikaitset ja turu tõhusust ning toetades kapitaliturgude liidu loomist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (ELT L 305, 26.11.2019, lk 17).

⁽¹⁴⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽¹⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevaatus (Euroopa Pangandusjärelvalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

⁽¹⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (75) Käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva tuleks edasi lükata, et viia see kooskõlla nende riigisestse õigusnormide kohaldamise alguskuupäevaga, millega võetakse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2020/1504, ⁽¹⁸⁾ millega vabastatakse käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvad ühisrahastusteenuse osutajad direktiivi 2014/65/EL kohaldamisest.
- (76) Õiguskindluse huvides ja pidades silmas riigisestse õigusnormide asendamist käesolevas määruses sätestatud normidega seoses ühisrahastusteenuste liikidega, mis on nüüd käesoleva määruse kohaldamisalal, on asjakohane kehtestada üleminekukord, mis võimaldab isikutel, kes osutavad selliseid ühisrahastusteenuseid kooskõlas käesolevale määrusele eelnenud riigisestse õigusega, kohandada oma äritegevust käesoleva määrusega ja saada piisavalt aega käesoleva määruse kohase tegevusloa taotlemiseks. Seepärast peaks sellistel isikutel olema võimalik jätkata käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate ühisrahastusteenuste osutamist kooskõlas kohaldatava riigisestse õigusega kuni 10. novembrini 2022. Üleminekuperioodi jooksul võivad liikmesriigid kehtestada erimenetlused, mis võimaldavad juriidilistel isikutel, kellel on riigisestse õiguse alusel luba osutada ühisrahastusteenuseid, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse, muuta oma riiklikud tegevusload käesoleva määruse kohasteks tegevuslubadeks, tingimusel et ühisrahastusteenuse osutajad vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele.
- (77) Ühisrahastusteenuse osutajad, kes ei ole saanud käesoleva määruse kohast tegevusluba 10. novembriks 2022, ei tohiks pärast nimetatud kuupäeva uusi ühisrahastuspakkumisi esitada. Et vältida olukorda, kus eesmärgiks oleva kapitali kaasamine seoses konkreetse ühisrahastusprojektiga ei ole 10. novembriks 2022 lõpule viidud, peaksid rahastamiskutsed lõppema enne nimetatud kuupäeva. Pärast 10. novembrit 2022 võib aga jätkata kehtivate lepingute teenindamist, sealhulgas nõuete kogumist ja ülekandmist, vara hoidmise teenuste osutamist või korporatiivsete sündmuste töötlemist kooskõlas kohaldatavate riigisestse õigusega.
- (78) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Seepärast tuleks määrust tõlgendada ja kohaldada kooskõlas nende õiguste ja põhimõtetega.
- (79) Euroopa andmekaitseinspektoriga konsulteeriti vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 1,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

Reguleerimise, kohaldamisala ja erandid

1. Käesolevas määruses sätestatakse ühisrahastusteenuste osutamise, ühisrahastusteenuse osutajate korralduse, tegevuslubade ja järelevalve, ühisrahastusplatvormide käitamise ning läbipaistvuse ja turundusmaterjalide ühtsed nõuded ühisrahastusteenuste osutamisele liidus.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata:
 - a) ühisrahastusteenuste suhtes, mida osutatakse projektiomanikele, kes on direktiivi 2008/48/EÜ artikli 3 punktis a määratletud tarbijad;
 - b) muude artikli 2 lõike 1 punktis a määratletud teenustega seotud teenuste suhtes, mida osutatakse kooskõlas riigisestse õigusega;
 - c) ühisrahastuspakkumiste suhtes, mille koguväärtus on üle 5 000 000 euro, mida tuleb 12-kuulise perioodi kohta arvestada järgmiste elementide summana:
 - i) konkreetse projektiomaniku poolt käesoleva määruse artikli 2 lõike 1 punktides m ja n määratletud vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide pakkumiste koguväärtus ning ühisrahastusplatvormil laenude kaudu kaasatud summad ja

⁽¹⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/1504, millega muudetakse direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 50).

ii) käesoleva punkti alapunktis i osutatud projektiomaniku kui pakkuja poolt määruse (EL) 2017/1129 artikli 1 lõikes 3 või artikli 3 lõikes 2 sätestatud erandi kohaselt üldsusele tehtud vabalt võõrandatavate väärtpaberite pakkumiste koguväärtus.

3. Välja arvatud juhul, kui ühisrahastusteenuse osutajale, projektiomanikule või investorile on direktiivi 2013/36/EL artikli 8 kohaselt antud krediidasutuse tegevusluba, ei kohalda liikmesriigid kõnealuse direktiivi artikli 9 lõiget 1 rakendavaid riigisiseseid nõudeid ning tagavad, et nende riigisisese õiguse kohaselt ei nõuta krediidasutuse tegevusluba ega muud individuaalset luba, erandit ega vabastust seoses ühisrahastusteenuste osutamisega järgmistel juhtudel:

- a) projektiomanike puhul, kes ühisrahastusteenuse osutaja vahendatud laenude puhul võtavad vastu investorite rahalisi vahendeid või
- b) investorite puhul, kes annavad projektiomanikele ühisrahastusteenuse osutaja vahendatud laene.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „ühisrahastusteenus“ – investorite ja projektiomanike äritegevuse rahastamise huvide kokkuviiimine ühisrahastusplatvormi kaudu, mis hõlmab ühte järgmistest tegevustest:
 - i) laenude andmise vahendamine;
 - ii) projektiomanike või eriotstarbelise üksuse poolne vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide pakkumine ilma kindla kohustusega, nagu on osutatud direktiivi 2014/65/EL I lisa A jao punktis 7, ning kõnealuste vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentidega seotud kliendikorralduste vastuvõtmine ja edastamine, nagu on osutatud nimetatud jao punktis 1;
- b) „laen“ – leping, millega investor teeb projektiomanikule kokkulepitud ajaks kättesaadavaks kokkulepitud rahasumma ja millega projektiomanik võtab tingimusteta kohustuse maksta see summa koos kogunenud intressiga investorile tagasi vastavalt osamaksekavale;
- c) „individuaalne laenuportfelli valitsemine“ – eelnevalt kindlaks määratud summa, mis kuulub algsest laenuandjast investorile, eraldamine ühisrahastusteenuse osutaja poolt tema ühisrahastusplatvormil olevale ühele või mitmele ühisrahastusprojektile vastavalt investorile enda äranägemisel antud individuaalsele volitusele;
- d) „ühisrahastusplatvorm“ – ühisrahastusteenuse osutaja käitav või hallatav üldsusele juurdepääsetav internetipõhine teabesüsteem;
- e) „ühisrahastusteenuse osutaja“ – juriidiline isik, kes osutab ühisrahastusteenuseid;
- f) „ühisrahastuspakkumine“ – ühisrahastusteenuse osutaja poolt mis tahes vormis ja vahendite abil tehtud teade, milles esitatakse piisavalt teavet pakkumistingimuste ja pakutava ühisrahastusprojekti kohta, et investor saaks ühisrahastusprojekti investeerida;
- g) „klient“ – potentsiaalne või tegelik investor või projektiomanik, kellele ühisrahastusteenuse osutaja osutab või kavatses osutada ühisrahastusteenuseid;
- h) „projektiomanik“ – füüsiline või juriidiline isik, kes soovib ühisrahastusplatvormi kaudu rahastamist leida;
- i) „investor“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ühisrahastusplatvormi kaudu annab laenu või omandab vabalt võõrandatavaid väärtpabereid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumente;
- j) „kogenud investor“ – füüsiline või juriidiline isik, kes on kutseline klient vastavalt direktiivi 2014/65/EL II lisa I jao punktile 1, 2, 3 või 4, või füüsiline või juriidiline isik, kelle ühisrahastusteenuse osutaja tunnistab kogenud investoriks vastavalt käesoleva määruse II lisas sätestatud kriteeriumidele ja korrale;
- k) „mittekogenud investor“ – investor, kes ei ole kogenud investor;

- l) „ühisrahastusprojekt“ – äritegevus, mida projektiomanik soovib rahastada ühisrahastuspakkumise kaudu;
- m) „vabalt võõrandatav väärtpaber“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 44 määratletud vabalt võõrandatav väärtpaber;
- n) „ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentid“ – iga liikmesriigi puhul piiratud vastutusega äriühingu osad või aktsiad, mille suhtes ei kohaldata piiranguid, mis sisuliselt takistaksid nende võõrandamist, sealhulgas piiranguid nende osade või aktsiate avaliku pakkumise või reklaamimise viisile;
- o) „turundusmaterjal“ – ühisrahastusteenuse osutaja teave või teade potentsiaalsele investorile või projektiomanikule ühisrahastusteenuse osutaja teenuste kohta, välja arvatud teave, mis käesoleva määruse kohaselt tuleb investorile anda;
- p) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab säilitada teavet nii, et seda saab tulevikus asjaomase teabe otstarbe seisukohast piisava aja jooksul kasutada, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada;
- q) „eriotstarbeline üksus“ – üksus, mis on loodud ainult väärtpaberistamiseks või mille ainsaks eesmärgiks on väärtpaberistamine Euroopa Keskpanga määruse (EL) nr 1075/2013⁽¹⁹⁾ artikli 1 punkti 2 tähenduses;
- r) „pädev asutus“ – artikli 29 kohaselt liikmesriigi määratud ametiasutus või ametiasutused.

2. Ilma et see piiraks võimalust, et piiratud vastutusega äriühingu osad või aktsiad kuuluvad lõike 1 punktis m sätestatud vabalt võõrandatavate väärtpaberite määratluse alla, võivad ühisrahastusteenuse osutajale tegevusloa andnud pädevad asutused lubada selliste osade või aktsiate kasutamist käesoleva määruse kohaldamisel, tingimusel et need vastavad lõike 1 punktis n sätestatud ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide tingimustele.

3. Pädevad asutused esitavad ESMA-le igal aastal teabe piiratud vastutusega äriühingute liikide ning nende käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate pakutavate osade või aktsiate kohta, viidates kohaldatavale riigisisesele õigusele.

ESMA teeb esimeses lõigus osutatud teabe põhjendamatu viivitusega oma veebisaidil üldsusele kättesaadavaks.

4. ESMA kogub käesoleva määruse kohaldamise kahel esimesel aastal igal aastal kokku nende projektiomanike koostatud investeerimise põhiteabedokumentid, kes on pakkunud ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumente. ESMA võrdleb I lisa F osa punktides b ja c osutatud ja investeerimise põhiteabedokumentides esitatud teavet liikmesriikide poolt käesoleva artikli lõike 3 kohaselt esitatud teabega. ESMA esitab selle võrdluse komisjonile, kes lisab selle artiklis 45 osutatud aruandesse.

II PEATÜKK

Ühisrahastusteenuste osutamine ning korralduslikud ja tegevusnõuded ühisrahastusteenuse osutajatele

Artikkel 3

Ühisrahastusteenuste osutamine

1. Ühisrahastusteenuseid võivad osutada üksnes juriidilised isikud, kelle asukoht on liidus ning kellele on antud ühisrahastusteenuse osutaja tegevusluba kooskõlas artikliga 12.
2. Ühisrahastusteenuse osutaja tegutseb ausalt, õiglaselt ja professionaalselt kooskõlas oma klientide huvidega.
3. Ühisrahastusteenuse osutaja ei maksa ega saa tasu, ei rakenda allahindlust ega anna mitterahalist hüve investorite korralduste suunamise eest konkreetse ühisrahastuspakkumise juurde enda ühisrahastusplatvormil või konkreetse ühisrahastuspakkumise juurde kolmanda isiku ühisrahastusplatvormil.
4. Ühisrahastusteenuse osutaja võib pakkuda üksikinvestoritele konkreetseid ühisrahastusprojekte, mis vastavad ühele või mitmele investorile valitud konkreetsele parameetrile või riskinäitajale. Kui investor soovib investeerida soovitatud ühisrahastusprojektidesse, vaatab ta läbi iga üksiku ühisrahastuspakkumise ja teeb selle kohta selge investeerimisotsuse.

⁽¹⁹⁾ Euroopa Keskpanga 18. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1075/2013 väärtpaberistamise tehingutes osalevate finantsvahendustevõtete varade ja kohustuste statistika kohta (ELT L 297, 7.11.2013, lk 107).

Ühisrahastusteenuse osutajad, kes pakuvad individuaalset laenuportfelli valitsemist, peavad järgima investorite esitatud parameetreid ja võtma kõik vajalikud meetmed, et saavutada investorite jaoks parim võimalik tulemus. Ühisrahastusteenuse osutajad avalikustavad investoritele otsustusprotsessi, mille alusel täidetakse investori enda äranägemisel antud volitusi.

5. Erandina lõike 4 esimesest lõigust võivad individuaalset laenuportfelli valitsemist pakkuvad ühisrahastusteenuse osutajad kasutada oma investorite nimel kaalutusõigust kokkulepitud parameetrite raames, nõudmata investoritelt iga üksiku ühisrahastuspakkumise läbivaatamist ja selle kohta investeerimisotsuse tegemist.

6. Kui ühisrahastusteenuste osutamiseks kasutatakse eriotstarbelist üksust, võib sellise eriotstarbelise üksuse kaudu pakkuda ainult ühte mittelikviidset või jagamatut vara. Seda nõuet kohaldatakse aluspositsioonide arvessevõtmise meetodi kohaselt aluseks oleva mittelikviidse või jagamatu vara suhtes, mida hoiavad finants- või õigusstruktuurid ning mis kuuluvad täielikult või osaliselt eriotstarbelisele üksusele või on selle kontrolli all. Alusvaras riskipositsiooni võtmise otsuse teeb investor ainuisikuliselt.

Artikkel 4

Tõhus ja usaldusväärne juhtimine

1. Ühisrahastusteenuse osutaja juhtorgan kehtestab asjakohase korra ja asjakohased menetlused, et tagada tõhus ja usaldusväärne juhtimine, sealhulgas ülesannete lahusus, talitluspidevus ja huvide konflikti vältimine, ja teeb seiret nende rakendamise üle, tehes seda turu usaldusväärset ja oma klientide huve toetaval viisil.

2. Ühisrahastusteenuse osutaja juhtorgan kehtestab ühisrahastusplatvormi kaudu vahendatud laenudega seotud riskide hindamiseks asjakohased süsteemid ja kontrollid ning teeb nende rakendamise üle seiret.

Ühisrahastusteenuse osutaja, kes pakub individuaalset laenuportfelli valitsemist, tagab lisaks, et tal on teenuste pakkumise- ja kaasnevate riskide haldamiseks ja finantsmodelleerimiseks asjakohased süsteemid ja kontrollid ning et ta järgib nõudeid, mis on sätestatud artikli 6 lõigetes 1–3.

3. Ühisrahastusteenuse osutaja juhtorgan vaatab vähemalt kord kahe aasta jooksul läbi artikli 12 lõike 2 punktis h osutatud usaldatavusnõuete kohased kaitsemeetmed ja artikli 12 lõike 2 punktis j osutatud talitluspidevuse kava, võttes arvesse osutatavate ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust.

4. Kui ühisrahastusteenuse osutaja määrab kindlaks ühisrahastuspakkumise hinna, peab ta

a) enne ühisrahastuspakkumise tegemist hindama ühisrahastusprojekti või projektiomaniku krediidiriski, võttes sealhulgas arvesse riski, et projektiomanik ei tee laenu, võlakirja või muus vormis väärtpaperistatud võla puhul tähtpäevaks üht või mitut tagasimakset;

b) punktis a osutatud krediidiriski hindamisel tuginema piisavale teabele, sealhulgas:

i) kahe viimase majandusaasta auditeeritud aruannetele, kui need on kättesaadavad, ning

ii) teabele, millest ta on krediidiriski hindamise ajal teadlik;

iii) teabele, mis on asjakohasel juhul saadud projektiomanikult, ja

iv) teabele, mis võimaldab ühisrahastusteenuse osutajal krediidiriski mõistlikult hinnata;

c) kehtestama, rakendama ja jätkama jõusse selged ja tõhusad põhimõtted ja menetlused, mis võimaldavad tal krediidiriski hinnata, ning avaldama need põhimõtted ja menetlused;

d) tagama, et hind on õiglane ja asjakohane, sealhulgas olukordades, kus ühisrahastusteenuse osutaja, kes määrab kindlaks laenude hinna, võimaldab laenuandja väljumist enne laenu lõpptähtpäeva saabumist;

e) hindama iga laenu vähemalt järgmiste asjaolude korral:

i) laenu andmise hetkel;

ii) kui ühisrahastusteenuse osutaja leiab, et projektiomanik tõenäoliselt ei täida oma kohustust maksta laen täies ulatuses tagasi, ilma et ühisrahastusteenuse osutaja nõuaks asjakohaste tagatiste realiseerimist või võtaks muid sarnase mõjuga meetmeid;

- iii) pärast kohustuste täitmata jätmist ja
 - iv) kui ühisrahastusteenuse osutaja võimaldab laenuandja väljumist enne laenu lõpptähtpäeva saabumist.
- f) omama ja kasutama riskijuhtimisraamistikku, mis on kavandatud käesoleva lõike punktides a–e sätestatud nõuetele vastavuse saavutamiseks;
- g) pidama arvestust iga tema vahendatud ühisrahastuspakkumise kohta, mis on piisav tõendamaks, et
- i) nõutud juhtudel on hinnatud krediidiriski käesoleva lõike punktide a ja b kohaselt ja
 - ii) ühisrahastuspakkumise hind oli riskijuhtimisraamistiku kohaselt õiglane ja asjakohane.

Artikkel 5

Hoolsuskohustusega seotud nõuded

1. Ühisrahastusteenuse osutaja tagab, et projektiomanike suhtes, kes esitavad ühisrahastusteenuse osutaja ühisrahastusplatvormil rahastamiseks projekti, järgitakse vähemalt minimaalset hoolsuskohustust.
2. Lõikes 1 osutatud minimaalne hoolsuskohustus hõlmab kõigi tõendite kogumist selle kohta, et:
 - a) projektiomanikku ei ole karistusregistri andmetel karistatud äriühinguõiguse, maksejõuetusõiguse, finantsteenuseid käsitleva õiguse, rahapesuvastase õiguse, pettusi käsitleva õiguse ja ametialast vastutust käsitleva õiguse riigisiseste normide rikkumise eest;
 - b) projektiomanik ei ole asutatud liidu asjaomase poliitika alusel määratletud koostööd mittetegevas jurisdiktsioonis ega direktiivi (EL) 2015/849 artikli 9 lõike 2 kohases suure riskiga kolmandas riigis.

Artikkel 6

Individaalne laenuportfelli valitsemine

1. Kui ühisrahastusteenuse osutaja pakub individuaalset laenuportfelli valitsemist, annab investor volituse, milles määratakse kindlaks teenuse osutamise parameetrid ja mis hõlmab vähemalt kahte järgmist kriteeriumit, millele portfelli iga laen peab vastama:
 - a) minimaalne ja maksimaalne intressimäär, mida makstakse investorile vahendatud laenu eest;
 - b) investorile vahendatud laenu minimaalne ja maksimaalne lõpptähtpäev;
 - c) laenude riskikategooriate ulatus ja jaotus ning
 - d) kui pakutakse investeringutasuvuse aastast sihtmäära, siis tõenäosus, et valitud laenud võimaldavad investoril mõistliku kindlusega sihtmäära saavutada.
2. Lõike 1 täitmiseks peavad ühisrahastusteenuse osutajal olema usaldusväärsed siseprotsessid ja -meetodid ning ta peab kasutama asjakohaseid andmeid. Ühisrahastusteenuse osutaja võib kasutada enda või kolmandatelt isikutelt pärit andmeid.

Usaldusväärsete ja täpselt kindlaks määratud kriteeriumide alusel ning võttes arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, millel võib olla ebasoodne mõju laenukohustuste täitmisele, hindab ühisrahastusteenuse osutaja

- a) investori portfelli jaoks valitud üksikute ühisrahastusprojektide krediidiriski;
- b) krediidiriski investori portfelli tasandil ja
- c) investori portfelli jaoks valitud projektide omanike krediidiriski, millega kontrollitakse väljavaadet, et projektiomanikud täidavad oma laenukohustusi.

Ühisrahastusteenuse osutaja esitab investorile ka teise lõigu punktides a, b ja c osutatud hindamisel kasutatud meetodi kirjelduse.

3. Kui ühisrahastusteenuse osutaja pakub individuaalset laenuportfelli valitsemist, peab ta arvestust antud volituse ja portfelli kuuluva iga laenu kohta. Ühisrahastusteenuse osutaja säilitab andmeid volituse ja iga laenu kohta püsival andmekandjal vähemalt kolm aastat pärast selle lõpptähtpäeva saabumist.

4. Ühisrahastusteenuse osutaja esitab investori taotluse korral elektrooniliselt ja pidevalt iga üksiku portfelli kohta vähemalt järgmise teabe:

- a) portfelli moodustavate üksiklaenude loetelu;
- b) portfelli kuuluvate laenude kaalutud keskmine aastane intressimäär;
- c) laenude jaotus riskikategooriate kaupa, seda nii protsentides kui ka absoluutarvudes;
- d) iga portfelli kuuluva laenu puhul põhiteave, sealhulgas vähemalt intressimäär või muu hüvitis investorile, lõpptähtpäev, riskikategooria, põhiosa ja intressi tagasimakse kava, kas laenusaaaja järgib osamaksekava;
- e) iga portfelli kuuluva laenu puhul riskimaandamismeetmed, sealhulgas tagatise andjad või garandid või muud liiki garantiid;
- f) projektiomaniku poolt krediidilepingute täitmata jätmise viimase viie aasta jooksul;
- g) kõik tasud, mida investor, ühisrahastusteenuse osutaja või projektiomanik on seoses laenuga maksnud;
- h) kui ühisrahastusteenuse osutaja on teinud laenu hindamise, siis
 - i) kõige uuem hindamine;
 - ii) hindamise kuupäev;
 - iii) selgitus selle kohta, miks ühisrahastusteenuse osutaja hindamise tegi, ning
 - iv) tõenäolise tegeliku tulu õiglane kirjeldus, võttes arvesse tasusid ja makseviivituse määrasid.

5. Kui ühisrahastusteenuse osutaja on loonud individuaalse laenuportfelli valitsemisega seotud tegevuseks ettenägematute kulude reservi ja haldab seda, esitab ta investoritele järgmise teabe:

- a) riskihoiatus, milles täpsustatakse: „Meie pakutav ettenägematute kulude reserv ei anna teile õigust maksele, nii et te ei pruugi saada väljamakset isegi juhul, kui te kannate kahju. Ettenägematute kulude reservi haldajal on täielik otsustusõigus seoses summadega, mida võib maksta, sealhulgas maksete tegemata jätmisega. Seepärast ei tohiks investorid arvestada võimalike väljamaksetega ettenägematute kulude reservist, kui nad kaaluvad, kas ja kui palju investeerida.“;
- b) ettenägematute kulude reservi tegevuse kirjeldus, sealhulgas:
 - i) selgitus reservi makstud raha allika kohta;
 - ii) selgitus reservi juhtimise kohta;
 - iii) selgitus selle kohta, kellele raha kuulub;
 - iv) kaalutlused, mida ettenägematute kulude reservi haldaja võtab arvesse, kui ta otsustab, kas või kuidas kasutada oma otsustusõigust reservist väljamaksete tegemiseks, sealhulgas:
 - kas reservis on maksmiseks piisavalt raha või mitte ning
 - kas ettenägematute kulude reservi haldajal on igal juhul täielik otsustusõigus mitte maksta või otsustada makse summa üle;
 - v) selgitus menetluse kohta, mille alusel kaalutakse, kas teha reservist valikuline makse, ja
 - vi) kirjeldus selle kohta, kuidas reservi makstud raha käsitletakse ettenägematute kulude reservi haldaja maksejõuetuse korral.

6. Ühisrahastusteenuse osutaja, kes on loonud lõikes 5 osutatud ettenägematute kulude reservi ja haldab seda, esitab kord kvartalis üldsusele reservi toimimise kohta järgmise teabe:

- a) ettenägematute kulude reservi suurus võrrelduna ettenägematute kulude reserviga seotud tasumata laenude kogusummadega ja
- b) ettenägematute kulude reservist tehtud maksete ja ettenägematute kulude reserviga seotud tasumata laenude kogusummade vahe.

7. EBA töötab tihedas koostöös ESMAga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et määrata kindlaks:

- a) elemendid, sealhulgas vorm, mis tuleb lisada lõike 2 kolmandas lõigus osutatud meetodi kirjeldusse;
- b) lõikes 4 osutatud teave ja
- c) põhimõtted, menetlused ja organisatsiooniline kord, mis peavad olema ühisrahastusteenuse osutajatel seoses ettenägematute kulude reserviga, mida nad võivad pakkuda, nagu on osutatud lõigetes 5 ja 6.

EBA esitab kõnealused regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 7

Kaebuste menetlemine

1. Ühisrahastusteenuse osutaja näeb ette klientidelt saadud kaebuste kiireks, õiglaseks ja järjekindlaks menetlemiseks tõhusa ja läbipaistva korra ning avalikustab selle korra kirjelduse.
2. Ühisrahastusteenuse osutaja tagab, et kliendil on võimalik tema vastu tasuta kaebus esitada.
3. Ühisrahastusteenuse osutaja koostab ning teeb klientidele kättesaadavaks standardse kaebuste esitamise vormi ning registreerib kõik saadud kaebused ja võetud meetmed.
4. Ühisrahastusteenuse osutaja uurib kõiki kaebusi õigel ajal ja õiglaselt ning teavitab kaebuse esitajat uurimise tulemustest mõistliku aja jooksul.
5. ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada kaebuste menetlemise nõudeid, standardvorminguid ja korda.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 8

Huvide konflikt

1. Ühisrahastusteenuse osutaja ei või omada osalust üheski oma ühisrahastusplatvormil olevas ühisrahastuspakkumises.
2. Ühisrahastusteenuse osutaja ei tohi seoses tema ühisrahastusplatvormil pakutavate ühisrahastusteenustega aktsepteerida projektiomanikena järgmisi isikuid:
 - a) oma osanikke või aktsionäre, kellele kuulub 20 % või enam osa- või aktsiakapitalist või hääleõigusest,
 - b) oma juhte või töötajaid,
 - c) füüsilisi või juriidilisi isikuid, kes on nende osanike või aktsionäride, juhtide või töötajatega seotud direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 35 alapunktis b määratletud kontrollsuhte kaudu.

Ühisrahastusteenuse osutaja, kes aktsepteerib investoritena oma ühisrahastusplatvormil pakutavates ühisrahastusprojektides esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud isikuid, avalikustab oma veebisaidil täielikult asjaolu, et nad aktsepteerivad selliseid isikuid investoritena, sealhulgas teabe konkreetsete ühisrahastusprojektide kohta, millesse on investeeritud, ning tagab, et need investeeringud tehakse teiste investoritega samadel tingimustel ning et kõnealuseid isikuid ei kohelda soodsamalt ega neil ei ole eelisjuurdepääsu teabele.

3. Ühisrahastusteenuse osutaja omab ja kohaldab tõhusaid sisereegleid, et vältida huvide konflikti.

4. Ühisrahastusteenuse osutaja võtab kõik asjakohased meetmed, et vältida, tuvastada, hallata ja avalikustada huvide konflikte ühisrahastusteenuse osutajate endi, nende osanike või aktsionäride, juhtide või töötajate või direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punkti 35 alapunktis b määratletud kontrollsuhte kaudu nendega seotud füüsiliste või juriidiliste isikute ning nende klientide või kahe kliendi vahel.

5. Ühisrahastusteenuse osutaja avaldab kliendile teabe huvide konflikti üldise laadi ja allika ning asjaomaste riskide maandamiseks võetud meetmete kohta.

Selline avalikustamine toimub ühisrahastusteenuse osutaja veebisaidil hästi nähtavas kohas.

6. Lõikes 5 osutatud teave

a) avaldatakse püsival andmekandjal;

b) sisaldab piisavalt üksikasju, võttes arvesse iga kliendi olemust, et võimaldada igal kliendil teha teadlikke otsuseid teenuse kohta, millega seoses huvide konflikt on tekkinud.

7. ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada:

a) lõikes 3 osutatud sisereeglite säilitamise ja kohaldamise nõudeid;

b) lõikes 4 osutatud meetmeid;

c) lõigetes 5 ja 6 osutatud teabe avaldamise korda.

Kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõude väljatöötamisel võtab ESMA arvesse ühisrahastusteenuse osutaja osutatavate ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 9

Tegevuse edasiandmine

1. Kui ühisrahastusteenuse osutaja annab tegevuse edasi kolmandale isikule, peab ta võtma kõik mõistlikud meetmed, et vältida täiendavat operatsiooniriski.

2. Lõikes 1 osutatud tegevuse edasiandmine ei tohi kahjustada ühisrahastusteenuse osutaja sisekontrolli kvaliteeti ja pädeva asutuse võimet jälgida seda, kas ühisrahastusteenuse osutaja järgib käesolevat määrust.

3. Ühisrahastusteenuse osutaja vastutab edasiantud tegevuse korral täielikult käesoleva määruse nõuete täitmise eest.

Artikkel 10

Vara hoidmise teenuse ja makseteenuste osutamine

1. Kui osutatakse vara hoidmise teenust ja makseteenuseid, esitavad ühisrahastusteenuse osutajad oma klientidele kogu järgmise teabe:

a) teenuste laad ja tingimused, sealhulgas viited kohaldatavale riigisisesele õigusele;

b) kas neid teenuseid osutatakse vahetult ise või teeb seda kolmas isik.

2. Kui ühisrahastusteenuse osutaja teeb maksetehinguid, mis on seotud vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritavate instrumentidega, hoiustab ta neid vahendeid ühes järgnevas üksuses:

a) keskpangas või

b) krediiasutuses, mis on saanud tegevusloa direktiivi 2013/36/EL alusel.

3. Ühisrahastusteenuse osutaja või kolmas isik hoiab ühisrahastusplatvormil pakutud vabalt võõrandatavaid väärtpabereid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumente, mida saab registreerida investori nimel avatud finantsinstrumentide kontol või mida saab füüsiliselt üle anda kontohaldurile. Hoidmisteenust osutaval üksusel peab olema tegevusluba vastavalt direktiivile 2013/36/EL või 2014/65/EL.
4. Ühisrahastusteenuse osutaja võib osutada makseteenuseid ise või kolmanda isiku kaudu, tingimusel et ühisrahastusteenuse osutaja ise või kolmas isik on makseteenuse pakkuja vastavalt direktiivile (EL) 2015/2366.
5. Kui ühisrahastusteenuse osutaja ei osuta seoses ühisrahastusteenustega makseteenuseid ise ega tee seda kolmanda isiku kaudu, peab ta nägema ette korra, millega tagatakse, et projektiomanik võtab vastu rahalisi vahendeid ühisrahastusprojektide jaoks või muid makseid ainult direktiivi (EL) 2015/2366 kohase makseteenuse pakkuja kaudu, ja seda korda ajakohastama.

Artikkel 11

Usaldatavusnõuded

1. Ühisrahastusteenuse osutajatel peavad igal ajal olema kehtestatud usaldatavusnõuete kohased kaitsemeetmed, mille minimaalne summa on vähemalt võrdne ühe järgmise summaga, olenevalt sellest kumb on suurem:
 - a) 25 000 eurot ja
 - b) neljandik eelmise aasta püsivatest üldkuludest, mis vaadatakse läbi igal aastal ja mis peavad hõlmama laenude teenindamise kulusid kolme kuu jooksul, kui ühisrahastusteenuse osutaja vahendab ka laenude andmist.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud usaldatavusnõuete kohased kaitsemeetmed on tühte järgmist liiki:
 - a) omavahendid, mis koosnevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013⁽²⁰⁾ artiklites 26–30 osutatud esimese taseme põhiomavahendite kirjetest pärast kõnealuse määruse artikli 36 kohaseid mahaarvamisi täies ulatuses, kohaldamata kõnealuse määruse artiklite 46 ja 48 kohaseid künnisega seotud erandeid;
 - b) kindlustusleping, mis hõlmab liidu territooriume, kus ühisrahastuspakkumisi aktiivselt turustatakse, või võrreldav tagatis või
 - c) punktide a ja b kombinatsioon.
3. Käesoleva artikli lõiget 1 ei kohaldata ühisrahastusteenuse osutajatele, kes on ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse individuaalselt või nende konsolideeritud olukorra alusel määruse (EL) nr 575/2013 III osa III jaotist või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/2033⁽²¹⁾.
4. Käesoleva artikli lõiget 1 ei kohaldata ühisrahastusteenuse osutajatele, kes on ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2009/110/EÜ artikleid 4 ja 5 või direktiivi (EL) 2015/2366 artikleid 7–9.
5. Kui ühisrahastusteenuse osutaja on tegutsenud vähem kui 12 kuud, võib ta püsivate üldkulude arvutamiseks kasutada majandustegevuse prognoose, tingimusel et ta hakkab kasutama varasemate perioodide andmeid kohe, kui need on kättesaadavad.
6. Lõike 2 punktis b osutatud kindlustuslepingul peavad olema vähemalt kõik järgmised tunnused:
 - a) lepingu algne tähtaeg on vähemalt üks aasta;
 - b) lepingu üles ütlemise etteteatamistähtaeg on vähemalt 90 päeva;
 - c) leping on sõlmitud ettevõtjaga, kellel on liidu või riigisisese õiguse kohaselt kindlustuse pakkumise luba;
 - d) lepingut pakub kolmandast isikust üksus.

⁽²⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

⁽²¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/2033, mis käsitleb investeerimisühingute suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1093/2010, (EL) nr 575/2013, (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 806/2014 (ELT L 314, 5.12.2019, lk 1).

7. Lõike 2 punktis b osutatud kindlustusleping hõlmab, kuid mitte ainult, kindlustuskaitset järgmiste riskide vastu:

- a) dokumentide kaotsimine;
- b) vääralt kajastatud teave või eksitavad avaldused;
- c) tegevus, vead või tegevusetus, mille tulemusel rikutakse
 - i) õiguslikke ja regulatiivseid kohustusi;
 - ii) asjatundlikkuse ja hoolsuse kohustust klientide suhtes;
 - iii) konfidentsiaalsuskohustust;
- d) huvide konflikti vältimiseks ei ole kehtestatud asjakohast korda, seda ei ole rakendatud või ajakohastatud;
- e) kahju, mis tuleneb äritegevuse häirest, süsteemirikkest või protsessijuhtimisest;
- f) kui see on ärimudeli puhul asjakohane, raske hooletus varade hindamisel või krediidi hinna määramisel ja hindamisel.

8. Lõike 1 punkti b kohaldamisel arvutavad ühisrahastusteenuse osutajad oma eelmise aasta püsivad üldkulud, kasutades kohaldatavast raamatupidamistavast tulenevaid arvnäitajaid, lahutades oma viimastes auditeeritud raamatupidamise aastaaruannetes või, kui auditeeritud aruanded ei ole kättesaadavad, liikmesriikide järelevalveasutuste kinnitatud raamatupidamise aastaaruannetes kogukulust pärast kasumi jaotamist aktsionäridele järgmised kirjed:

- a) töötajate preemiad ja muud tasud, niivõrd kui need sõltuvad ühisrahastusteenuse osutaja vastava aasta netokasumist;
- b) töötajate, direktorite ja osanike kasumiosad;
- c) muud kasumijaotised ja muu muutuvtasu, niivõrd kui need on välja makstud omal äranägemisel;
- d) maksmisele kuuluvad jagatud komisjonitasud ja tasud, mis on otseselt seotud laekumata komisjonitasude ja tasudega, mis kuuluvad kogutulu hulka, kui maksmisele kuuluvate komisjonitasude ja tasude maksmine sõltub laekumata komisjonitasude ja tasude tegelikust laekumisest, ja
- e) erakorralisest tegevusest tulenevad ühekordsed kulud.

9. Kui kolmandad isikud on kandnud ühisrahastusteenuse osutaja nimel püsikulusid ja need püsikulud ei sisaldu juba lõikes 8 osutatud kogukuludes, võtavad ühisrahastusteenuse osutajad ühe järgmistest meetmetest:

- a) kui kõnealuste kolmandate isikute kantud kulude jaotus on kättesaadav, määravad kindlaks kolmandate isikute poolt ühisrahastusteenuse osutaja nimel kantud püsikulude summa ja lisavad selle summa lõikest 8 tulenevale summale;
- b) kui kõnealuste kolmandate isikute kantud kulude jaotus ei ole kättesaadav, määravad kindlaks kolmandate isikute poolt ühisrahastusteenuse osutaja nimel kantud kulude summa vastavalt ühisrahastusteenuse osutaja äriplaanile ja lisavad selle summa lõikest 8 tulenevale summale.

III PEATÜKK

Ühisrahastusteenuse osutajatele tegevuslubade andmine ja järelevalve nende üle

Artikkel 12

Ühisrahastusteenuse osutajale tegevusloa andmine

1. Juriidiline isik, kes kavatseb osutada ühisrahastusteenuseid, esitab oma asukohaliikmesriigi pädevale asutusele ühisrahastusteenuse osutaja tegevusloa taotluse.
2. Lõikes 1 osutatud taotlus peab sisaldama kogu järgmist teavet:
 - a) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja nimi (sealhulgas ametlik nimi ja muu kasutatav ärinimi), tema hallatava veebisaidi internetiaadress ja tema füüsiline aadress;

- b) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja õiguslik vorm;
 - c) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja põhikiri;
 - d) tegevuskava, milles on loetletud ühisrahastusteenuste liigid, mida potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja kavatseb osutada, ning ühisrahastusplatvorm, mida ta kavatseb kasutada, sealhulgas see, kus ja kuidas ühisrahastuspakkumisi turustatakse;
 - e) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtimiskorra ja sisekontrollimehhanismide, sealhulgas riskijuhtimis- ja raamatupidamisarvestuse kirjeldus, et tagada vastavus käesoleva määruse nõuetele;
 - f) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja andmetöötlussüsteemide kontrolli ja kaitse süsteemide, vahendite ja protseduuride kirjeldus;
 - g) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja operatsiooniriskide kirjeldus;
 - h) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja usaldatavusnõuete kohaste kaitsemeetmete kirjeldus vastavalt artiklile 11;
 - i) tõend selle kohta, et potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja kohaldab usaldatavusnõuete kohaseid kaitsemeetmeid vastavalt artiklile 11;
 - j) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja sellise talitluspidevuse kava kirjeldus, milles võetakse arvesse nende ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust, mida ühisrahastusteenuse osutaja kavatseb osutada, kehtestatakse meetmed ja menetlused, millega tagatakse potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja maksejõuetuse korral olemasolevate investeeringutega seotud kriitiliste teenuste osutamise järjepidevus ning potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja ja tema klientide vaheliste lepingute nõuetekohane haldamine;
 - k) andmed potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtimise eest vastutavate füüsiliste isikute kohta;
 - l) tõendid, et punktis k osutatud füüsilistel isikutel on hea maine ning potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtimiseks piisavad teadmised, oskused ja kogemused;
 - m) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja selliste sisereeglite kirjeldus, mis takistavad artikli 8 lõike 2 esimeses lõigus osutatud isikutel osaleda potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja pakutavates ühisrahastusteenustes projektiomani-kuna;
 - n) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja tegevuse edasiandmise korra kirjeldus;
 - o) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja kliendikaebuste menetlemise korra kirjeldus;
 - p) kinnitus selle kohta, kas potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja kavatseb osutada makseteenuseid ise või kolmanda isiku kaudu vastavalt direktiivile (EL) 2015/2366 või teha seda käesoleva määruse artikli 10 lõike 5 kohase korra alusel;
 - q) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja sellise menetluskorra kirjeldus, mille alusel kontrollitakse investeerimise põhiteabedokumendis sisalduva teabe täielikkust, õigsust ja selgust;
 - r) potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja menetluskorra kirjeldus seoses artikli 21 lõikes 7 osutatud mittekogenud investorite investeerimispiirangutega.
3. Lõike 2 punkti 1 kohaldamisel esitab potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja tõendid, et
- a) ühtegi potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtkonda kaasatud füüsilist isikut ega osanikku või aktsionäri, kellele kuulub 20 % või rohkem osa- või aktsiakapitalist või hääleõigustest, ei ole karistusregistri andmetel karistatud äriühinguõiguse, maksejõuetusõiguse, finantsteenuseid käsitleva õiguse, rahapesuvastase õiguse, pettusi käsitleva õiguse ja ametialast vastutust käsitleva õiguse riigisiseste normide rikkumise eest;
 - b) kõikidel potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtkonda kaasatud füüsilistel isikutel ühiselt on potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtimiseks piisavad teadmised, oskused ja kogemused ning et kõnealustel füüsilistel isikutel on kohustus pühendada oma ülesannete täitmisele piisavalt aega.

4. Pädev asutus hindab 25 tööpäeva jooksul pärast lõikes 1 osutatud taotluse saamist, kas taotlus on täielik, kontrollides, kas lõikes 2 loetletud teave on esitatud. Kui taotlus ei ole täielik, määrab pädev asutus tähtaja, mille jooksul peab potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja puuduva teabe esitama.
5. Kui lõikes 1 osutatud taotlus jääb pärast lõikes 4 osutatud tähtaega mittetäielikuks, võib pädev asutus keelduda taotlust läbi vaatamast ning sellise keeldumise korral tagastab esitatud dokumendid potentsiaalsele ühisrahastusteenuse osutajale.
6. Kui lõikes 1 osutatud taotlus on täielik, teavitab pädev asutus sellest potentsiaalset ühisrahastusteenuse osutajat viivitamata.
7. Pädev asutus konsulteerib enne ühisrahastusteenuse osutaja tegevusloa andmise või tegevusloa andmisest keeldumise otsuse tegemist teise asjaomase liikmesriigi pädeva asutusega järgmistel juhtudel:
 - a) potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja on teises liikmesriigis tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja tütar-ettevõtja;
 - b) potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja on teises liikmesriigis tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja ema-ettevõtja tütar-ettevõtja või
 - c) potentsiaalset ühisrahastusteenuse osutajat juhib sama juriidiline või füüsiline isik, kes juhib teises liikmesriigis tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajat.
8. Kolme kuu jooksul pärast täieliku taotluse kättesaamise kuupäeva hindab pädev asutus seda, kas potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja vastab käesolevas määruses sätestatud nõuetele, ning teeb igakülgset põhjendatud otsuse ühisrahastusteenuse osutaja tegevusloa andmise või tegevusloa andmisest keeldumise kohta. Sellise hindamise käigus võetakse arvesse selliste ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust, mida potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja kavatses osutada. Pädev asutus võib tegevusloa andmisest keelduda juhul, kui on objektiivne ja tõendatav alus arvata, et potentsiaalse ühisrahastusteenuse osutaja juhtorgan võib seada ohtu selle tõhusa, kindla ja usaldusväärse juhtimise ning talitluspidevuse ning klientide huvide ja turu usaldusväärse nõuetekohase arvessevõtmise.
9. Pädev asutus teavitab ESMA-t kõikidest käesoleva artikli kohaselt antud tegevuslubadest. ESMA kannab teabe heaks kiidetud taotluste kohta tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajate registrisse kooskõlas artikliga 14. ESMA võib nõuda teavet veendumaks, et pädev asutus on käesoleva artikli kohaste tegevuslubade andmisel järjekindel.
10. Pädev asutus teavitab potentsiaalset ühisrahastusteenuse osutajat oma otsusest kolme tööpäeva jooksul pärast asjaomase otsuse tegemise kuupäeva.
11. Kooskõlas käesoleva artikliga peab tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja täitma tegevusloa saamise tingimusi igal ajal.
12. Liikmesriigid ei nõua ühisrahastusteenuseid piiriüleselt osutatavalt ühisrahastusteenuse osutajatel füüsilist kohalolekut sellise liikmesriigi territooriumil, mis ei ole liikmesriik, kus kõnealustele ühisrahastusteenuse osutajatele on antud tegevusluba.
13. Käesoleva määruse alusel tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajad võivad kooskõlas asjakohase kohaldatava liidu või riigisisese õigusega tegeleda ka muude kui käesolevas artiklis osutatud tegevusloaga hõlmatud tegevustega.
14. Kui direktiivi 2009/110/EÜ, 2013/36/EL, 2014/65/EL või (EL) 2015/2366 kohaselt või ühisrahastusteenuste suhtes enne käesoleva määruse jõustumist kohaldatava riigisisese õiguse kohaselt tegevusloa saanud üksus taotleb käesoleva määruse alusel ühisrahastusteenuse osutaja tegevusluba, ei nõua pädev asutus kõnealuselt üksuselt nende direktiivide või riigisisese õiguse kohaselt tegevusloa taotlemisel juba esitatud teave või dokumentide esitamist, tingimusel et selline teave või sellised dokumendid on ajakohastatud ja pädevale asutusele kättesaadavad.
15. Kui potentsiaalne ühisrahastusteenuse osutaja soovib taotleda tegevusluba ka makseteenuste osutamiseks üksnes seoses ühisrahastusteenuste osutamisega ja niivõrd, kui pädevad asutused vastutavad ka direktiivi (EL) 2015/2366 kohase tegevusloa andmise eest, nõuavad pädevad asutused, et iga taotluse puhul esitatav teave ja dokumendid esitataks ainult üks kord.
16. ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada:
 - a) lõikes 1 osutatud taotluse nõudeid ja korda, sealhulgas tegevusloa taotluse standardvorme, näidiseid ja menetlusi, ja

b) lõike 2 punktis j osutatud talitluspidevuse kavaga seotud meetmeid ja menetlusi.

ESMA võtab nende regulatiivsete tehniliste standardite väljatöötamisel arvesse ühisrahastusteenuse osutaja osutatavate ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 13

Tegevusloa ulatus

1. Pädevad asutused, kes andsid artikli 12 lõike 10 kohaselt teatatud tegevusloa, tagavad, et tegevusloas täpsustatakse ühisrahastusteenused, mida ühisrahastusteenuse osutajal on lubatud osutada.
2. Ühisrahastusteenuse osutaja, kes taotleb tegevusloa oma tegevuse laiendamiseks täiendavatele ühisrahastusteenustele, mida ei olnud ajal, mil tegevusloa anti artikli 12 kohaselt veel ette nähtud, esitab artikli 12 kohase tegevusloa andnud pädevale asutusele taotluse oma tegevusloa laiendamiseks, täiendades ja ajakohastades artikli 12 lõikes 2 osutatud teavet. Laiendamistaotlust menetletakse kooskõlas artikli 12 lõigetega 4–11.

Artikkel 14

Ühisrahastusteenuse osutajate register

1. ESMA loob kõigi ühisrahastusteenuse osutajate registri. Register on üldsusele kättesaadav ESMA veebisaidil ja registrit ajakohastatakse korrapäraselt.
2. Lõikes 1 osutatud register sisaldab järgmisi andmeid:
 - a) ühisrahastusteenuse osutaja nimi, õiguslik vorm ja asjakohasel juhul juriidilise isiku tunnus;
 - b) ühisrahastusteenuse osutaja hallatava ühisrahastusplatvormi ärinimi, füüsiline aadress ja veebiaadress;
 - c) tegevusloa andnud pädeva asutuse nimi ja aadress ning kontaktandmed;
 - d) teave ühisrahastusteenuse kohta, mille osutamiseks on ühisrahastusteenuse osutajal tegevusloa;
 - e) nende liikmesriikide loetelu, kus ühisrahastusteenuse osutaja on teatanud oma kavatsusest osutada ühisrahastusteenuseid vastavalt artiklile 18;
 - f) muud teenused, mida ühisrahastusteenuse osutaja osutab ja mis ei ole hõlmatud käesoleva määrusega, viidates asjakohasele liidu või riigisisesele õigusele;
 - g) teave ühisrahastusteenuse osutajale või tema juhtidele määratud karistuste kohta.
3. Registri kaudu on viie aasta jooksul üldsusele kättesaadav teave ühisrahastusteenuse osutaja tegevuslubade kohta, mis on artikli 17 kohaselt kehtetuks tunnistatud.

Artikkel 15

Järelevalve

1. Ühisrahastusteenuse osutaja osutab oma teenuseid tegevusloa andnud pädevate asutuste järelevalve all.
2. Asjaomane pädev asutus hindab seda, kas ühisrahastusteenuse osutaja täidab käesolevas määruses sätestatud kohustusi. Ta määrab kindlaks hindamise sageduse ja põhjalikkuse, võttes arvesse ühisrahastusteenuse osutaja tegevuste laadi, ulatust ja keerukust. Hindamise käigus võib asjaomane pädev asutus teha ühisrahastusteenuse osutaja juures kohapealset kontrolli.
3. Ühisrahastusteenuse osutaja teatab põhjendamatu viivitusega asjaomasele pädevale asutusele olulistest muutustest tegevuslubade andmise tingimustes ning esitab taotluse korral vajalikku teavet, et oleks võimalik hinnata nende vastavust käesolevale määrusele.

*Artikkel 16***Ühisrahastusteenuse osutajate aruandlus**

1. Ühisrahastusteenuse osutaja esitab igal aastal tegevusloa andnud pädevale asutusele konfidentsiaalselt tema platvormi kaudu rahastatud projektide loetelu, esitades iga projekti kohta järgmise teabe:

- a) projektiomanik ja kaasatud summa;
- b) emiteeritud instrument, nagu on määratletud artikli 2 lõike 1 punktides b, m ja n;
- c) koondteave investorite ja investeeritud summade kohta jaotatuna investorite maksuresidentsuse järgi, eristades kogenud ja mitte kogenud investoreid.

2. Pädevad asutused esitavad lõikes 1 osutatud teabe ESMA-le anonüümses vormis ühe kuu jooksul alates kõnealuse teabe saamise kuupäevast. ESMA koostab liidu ühisrahastusturu aasta koondstatistika ja avaldab selle oma veebisaidil.

3. ESMA töötab välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, et kehtestada andmestandardid ja -vormingud, näidised ja menetlused teabe esitamiseks vastavalt käesolevale artiklile.

ESMA esitab kõnealuste rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonil on õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

*Artikkel 17***Tegevusloa kehtetuks tunnistamine**

1. Tegevusloa andnud pädevatel asutustel on õigus tegevusluba kehtetuks tunnistada, kui ühisrahastusteenuse osutaja

- a) ei ole kasutanud tegevusluba 18 kuu jooksul alates tegevusloa saamise kuupäevast;
- b) on sõnaselgelt loobunud tegevusloast;
- c) ei ole üheksa järjestikuse kuu jooksul osutanud ühisrahastusteenuseid ega ole enam seotud selliste kehtivate lepingute haldamisega, mis on tema ühisrahastusplatvormil äritegevuse rahastamise huvide kokkuviiamise tulemus;
- d) on saanud tegevusloa ebaausal viisil, sealhulgas taotluses valeandmeid esitades;
- e) ei vasta enam nendele tingimustele, mille alusel tegevusluba anti;
- f) on raskelt rikkunud käesolevat määrust.

Tegevusloa andnud pädevatel asutustel on samuti õigus tegevusluba kehtetuks tunnistada, kui

a) ühisrahastusteenuse osutaja on ka makseteenuse pakkuja kooskõlas direktiiviga (EL) 2015/2366, ning ta ise või tema juhid, töötajad või tema nimel tegutsevad kolmandad isikud on rikkunud riigisisest õigust, millega rakendatakse direktiivi (EL) 2015/849 seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega, või

b) kui ühisrahastusteenuse osutaja või tema nimel tegutsev kolmas isik on kaotanud tegevusloa, mis võimaldab osutada direktiivi (EL) 2015/2366 kohaseid makseteenuseid või direktiivi 2014/65/EL kohaseid investeerimisteenuseid, ning kõnealune ühisrahastusteenuse osutaja või kolmas isik ei ole suutnud olukorda 40 kalendripäeva jooksul parandada.

2. Kui liikmesriigi pädev asutus tunnistab tegevusloa kehtetuks, teavitab kõnealuse liikmesriigi poolt artikli 29 lõike 2 kohaselt ühtseks kontaktpunktiks määratud pädev asutus põhjendamatu viivitusega ESMA-t ja teiste liikmesriikide pädevaid asutusi, kus ühisrahastusteenuse osutaja osutab ühisrahastusteenuseid vastavalt artiklile 18. ESMA sisestab teabe tegevusloa kehtetuks tunnistamise kohta artiklis 14 osutatud registrisse.

3. Tegevusloa andnud pädev asutus konsulteerib enne tegevusloa kehtetuks tunnistamist teise liikmesriigi pädeva asutusega, kui

- a) ühisrahastusteenuse osutaja on teises liikmesriigis tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja tütarettevõtja;

- b) ühisrahastusteenuse osutaja on teises liikmesriigis tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja emaettevõtja tütar-ettevõtja või
- c) ühisrahastusteenuse osutajat juhib sama juriidiline või füüsiline isik, kes juhib teises liikmesriigis tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajat.

Artikkel 18

Ühisrahastusteenuste piiriülene osutamine

1. Kui artikli 12 kohaselt tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja kavatses osutada ühisrahastusteenuseid muus liikmesriigis kui see, mille pädev asutus andis tegevusloa vastavalt artiklile 12, esitab ta tegevusloa andnud liikmesriigi poolt artikli 29 lõike 2 kohaselt ühtseks kontaktpunktiks määratud pädevale asutusele järgmise teabe:

- a) nende liikmesriikide loetelu, kus ühisrahastusteenuse osutaja kavatses ühisrahastusteenuseid osutada;
- b) nendes liikmesriikides ühisrahastusteenuste osutamise eest vastutavate füüsiliste ja juriidiliste isikute andmed;
- c) kuupäev, mil ühisrahastusteenuse osutaja kavatses ühisrahastusteenuste osutamist alustada;
- d) muude tegevuste loetelu, mida ühisrahastusteenuse osutaja osutab ja mis ei ole hõlmatud käesoleva määrusega.

2. Tegevusloa andnud liikmesriigi ühtne kontaktpunkt edastab kümne tööpäeva jooksul pärast käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabe saamist kõnealuse teabe nende liikmesriikide pädevatele asutustele, kus ühisrahastusteenuse osutaja kavatses osutada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ühisrahastusteenuseid, ja ESMA-le. ESMA sisestab selle teabe artiklis 14 osutatud registrisse.

3. Tegevusloa andnud liikmesriigi ühtne kontaktpunkt teavitab seejärel viivitamata ühisrahastusteenuse osutajat lõikes 2 osutatud teavitusest.

4. Ühisrahastusteenuse osutaja võib hakata ühisrahastusteenuseid osutama muus liikmesriigis kui liikmesriigis, mille pädev asutus tegevusloa andis, alates lõikes 3 osutatud teate kättesaamise kuupäevast või hiljemalt 15 kalendripäeva möödumisel lõikes 1 osutatud teabe esitamisest.

IV PEATÜKK

Investorikaitse

Artikkel 19

Teave klientidele

1. Kogu teave, sealhulgas artiklis 27 osutatud turundusmaterjale puudutav teave, mida ühisrahastusteenuse osutaja esitab klientidele enda kohta, ühisrahastusteenuste või investeringutega seotud kulude, rahaliste riskide ja tasude kohta, ühisrahastusprojektide valikukriteeriumide kohta ning nende osutatavate ühisrahastusteenuste laadi ja seotud riskide kohta, peab olema tõene, üheselt mõistetav ja mitteeksitav.

2. Ühisrahastusteenuse osutajad teavitavad oma kliente sellest, et nende ühisrahastusteenused ei ole hõlmatud direktiivi 2014/49/EL kohaselt loodud hoiuste tagamise skeemiga ning et nende ühisrahastusplatvormi kaudu omandatud vabalt võõrandatavad väärtpaberid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumendid ei ole hõlmatud direktiivi 97/9/EÜ kohaselt loodud investeringute tagamise skeemiga.

3. Ühisrahastusteenuse osutajad teavitavad oma kliente mittekogenud investoritele kehtestatud järelemõtlemisajast, millele on osutatud artiklis 22. Ühisrahastuspakkumise tegemisel esitab ühisrahastusteenuse osutaja selle teabe hästi nähtavas kohas andmekandjal, sealhulgas igas mobiilirakenduses ja veebilehel, kus selline pakkumine tehakse.

4. Kogu lõike 1 kohaselt esitatav teave edastatakse klientidele alati, kui see on asjakohane, ning seda tehakse vähemalt enne ühisrahastustehingu sõlmimist.

5. Lõigetes 1, 2 ja 6 osutatud teave on kõikidele klientidele mittediskrimineerival viisil kättesaadav ühisrahastusplatvormi veebisaidil selgelt tuvastatava ja lihtsat juurdepääsu võimaldava rubriigi kaudu.

6. Kui ühisrahastusteenuse osutajad kohaldavad ühisrahastusprojektide suhtes krediidireitinguid või teevad ettepanekuid oma ühisrahastusplatvormil olevate ühisrahastuspakkumiste hinnastamise osas, teevad nad kättesaadavaks selliste krediidireitingute arvutamisel või hinnastamisel kasutatud meetodi kirjelduse. Kui kalkulatsioon põhineb raamatupidamisaruannetel, mida ei ole auditeeritud, märgitakse see selgelt meetodi kirjelduses.

7. EBA töötab tihedas koostöös ESMAga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada:

- a) lõikes 6 osutatud meetodi kirjelduses sisalduvaid elemente, sealhulgas vormi;
- b) teavet ja tegureid, mida ühisrahastusteenuse osutajad peavad arvesse võtma, kui nad teevad artikli 4 lõike 4 punktides a ja b osutatud krediidiriski hindamise ning artikli 4 lõike 4 punktis e osutatud laenu hindamise;
- c) tegureid, mida ühisrahastusteenuse osutaja peab arvesse võtma, kui ta tagab, et tema poolt vahendatava laenu hind on õiglane ja asjakohane, nagu on osutatud artikli 4 lõike 4 punktis d;
- d) käesoleva artikli alusel nõutavaid põhimõtteid ja menetlusi ning artikli 4 lõike 4 punktis f osutatud riskijuhtimisraamistiku minimaalset sisu ja juhtimist.

EBA esitab regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. maiks 2022.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 20

Makseviivituse määra avalikustamine

1. Ühisrahastusteenuse osutajad, kes osutavad ühisrahastusteenuseid, mis seisnevad laenude andmise vahendamises, peavad tegema järgmist:

- a) avalikustama igal aastal oma ühisrahastusplatvormidel vähemalt viimase 36 kuu jooksul pakutud ühisrahastusprojektide makseviivituse määrad ja
- b) avaldama nelja kuu jooksul pärast iga majandusaasta lõppu aruande tulemuste kohta, märkides, kui see on kohane, järgmise teabe:
 - i) kõigi ühisrahastusteenuse osutaja vahendatud laenude eeldatav ja tegelik makseviivituse määr riskikategooriate kaupa ning viidates riskijuhtimisraamistikus sätestatud riskikategooriatele;
 - ii) eeldatavate makseviivituse määrade kindlaksmääramisel kasutatud eelduste kokkuvõte ja
 - iii) kui ühisrahastusteenuse osutaja pakkus seoses individuaalse laenuportfelli valitsemisega tootluse sihtmäära, siis tegelikult saadud tulu.

2. Lõikes 1 osutatud makseviivituse määrad avaldatakse ühisrahastusteenuse osutaja veebisaidil hästi nähtavas kohas.

3. ESMA töötab tihedas koostöös EBAga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, milles täpsustatakse metoodikat, mida kasutatakse ühisrahastusplatvormi kaudu pakutavate projektide lõikes 1 osutatud makseviivituse määra arvutamisel.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 21

Teadmiste kontroll ja kahju kandmise võime simuleerimine

1. Enne kui ühisrahastusteenuse osutaja võimaldab potentsiaalsetele mittekogenud investoritele täieliku juurdepääsu investeerimiseks oma ühisrahastusplatvormil olevatesse ühisrahastusprojektidesse, hindab ta seda, kas ja millised pakutavad ühisrahastusteenused on potentsiaalsetele mittekogenud investoritele sobivad.

2. Selleks et teha lõikes 1 osutatud hindamine, palub ühisrahastusteenuse osutaja potentsiaalsel mittekogenud investoril esitada teavet oma kogemuste, investeerimiseesmärkide, finantsolukorra ja põhiliste arusaamade kohta seoses üldiste investeerimisriskidega ning ühisrahastusplatvormi kaudu pakutavat liiki investeeringutega kaasnevate riskidega, sealhulgas teavet järgmise kohta:

- a) potentsiaalse mittekogenud investori varasemad investeeringud vabalt võõrandatavatesse väärt-paberitesse või varem omandatud ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentid või varasemad laenud, sealhulgas seoses varajases arengujärgus või laienemisjärgus ettevõtetega;
- b) potentsiaalse mittekogenud investori arusaam riskidest, mis kaasnevad laenuandmise, vabalt võõrandatavatesse väärt-paberitesse investeerimise või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide omandamisega ühisrahastusplatvormi kaudu, ning erialane kogemus seoses ühisrahastusinvesteeringutega.

3. Ühisrahastusteenuse osutaja vaatab iga mittekogenud investori kohta tehtud lõikes 1 osutatud hindamise läbi iga kahe aasta tagant pärast kõnealuse lõike kohase algse hindamise tegemist.

4. Kui potentsiaalsed mittekogenud investorid ei esita lõike 2 kohast teavet või kui ühisrahastusteenuse osutaja leiab nimetatud lõike kohaselt saadud teabe põhjal, et potentsiaalsetel mittekogenud investoritel on ebapiisavad teadmised, oskused või kogemused, teavitab ühisrahastusteenuse osutaja neid potentsiaalseid mittekogenud investoreid sellest, et tema ühisrahastusplatvormi kaudu osutatavad teenused ei pruugi olla investorite jaoks sobivad, ja esitab neile riskihoiatuse. Selles riskihoiatuses tuleb selgelt esile tuua risk, et investeeritud raha võidakse täielikult kaotada. Potentsiaalsed mittekogenud investorid kinnitavad selgesõnaliselt, et nad on saanud ühisrahastusteenuse osutaja hoiatuse kätte ja mõistavad seda.

5. Lõikes 1 osutatud hindamise eesmärgil nõuavad ühisrahastusteenuse osutajad ka, et potentsiaalsed mittekogenud investorid simuleeriks oma kahjumi kandmise võimet, mis arvutatakse 10 %na nende netoväärtusest, tuginedes järgmisele teabele:

- a) regulaarne sissetulek ja kogutulu ning kas sissetulek on püsiv või ajutine;
- b) varad, sealhulgas finantsinvesteeringud ja rahahoiused, välja arvatud vallasvara, isikliku eluasemena kasutatav kinnisvara ja kinnisvarainvesteeringud ning pensionifondid;
- c) rahalised kohustused, sealhulgas korrapärased, olemasolevad või tulevased kohustused.

6. Ühisrahastusteenuse osutaja vaatab iga mittekogenud investori kohta tehtud lõikes 5 osutatud simulatsiooni läbi iga kahe aasta tagant pärast kõnealuse lõike kohase algse simulatsiooni tegemist.

Potentsiaalseid mittekogenud investoreid ja mittekutselisi investoreid ei takistata ühisrahastusprojektidesse investeerimast. Mittekogenud investor kinnitab, et ta on saanud kätte lõikes 5 osutatud simulatsiooni tulemused.

7. Enne seda, kui potentsiaalne mittekogenud investor või mittekogenud investor võtab vastu sellise üksiku ühisrahastupakkumise, mille summa ületab kas 1 000 eurot või 5 % tema netoväärtusest, mis on arvatud vastavalt lõikele 5, tagab ühisrahastusteenuse osutaja, et selline investor

- a) saab riskihoiatuse;
- b) annab ühisrahastusteenuse osutajale selgesõnalise nõusoleku ja
- c) tõendab ühisrahastusteenuse osutajale, et see investor mõistab investeeringut ja selle riske.

Käesoleva lõike esimese lõigu punkti c kohaldamisel võib kasutada lõikes 1 osutatud hindamist, mis tõendab, et potentsiaalne mittekogenud investor või mittekogenud investor mõistab investeeringut ja selle riske.

8. ESMA töötab tihedas koostöös EBAga välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada meetmeid, mis on vajalikud, et

- a) teha lõikes 1 osutatud hindamine;
- b) teha lõikes 5 osutatud simulatsioon;
- c) edastada lõigetes 2 ja 4 osutatud teave.

ESMA võtab nende regulatiivsete tehniliste standardite väljatöötamisel arvesse ühisrahastusteenuse osutaja osutatavate ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 22

Lepingueelne järelemõtlemisaeg

1. Ühisrahastuspakkumise tingimused jäävad projektiomanikule siduvaks alates hetkest, mil ühisrahastuspakkumine on ühisrahastusplatvormil avaldatud, kuni varasemani järgmistest kuupäevadest:

- a) ühisrahastuspakkumise lõppkuupäev, mille ühisrahastusteenuse osutaja teeb teatavaks, kui ta noteerib ühisrahastuspakkumise oma ühisrahastusplatvormil, või
- b) rahastamise sihteesmärgi saavutamise kuupäev või rahastamisvahemiku puhul rahastamise maksimumeesmärgi saavutamise kuupäev.

2. Ühisrahastusteenuse osutaja näeb ette lepingueelse järelemõtlemisaja, mille jooksul potentsiaalne mittekogenud investor võib oma ühisrahastuspakkumisega seotud investeerimispakkumise või huvi avaldamise põhjenduste ja tagajärgedeta igal ajal tühistada.

3. Lõikes 2 osutatud järelemõtlemisaeg algab hetkest, mil potentsiaalne mittekogenud investor esitab investeerimispakkumise või avaldab huvi, ning lõpeb nelja kalendripäeva möödumisel.

4. Ühisrahastusteenuse osutaja peab arvestust saadud investeerimispakkumiste ja huvi avaldamiste ning nende saamise aja kohta.

5. Investeerimispakkumise või huvi avaldamise tagasivõtmise kord hõlmab vähemalt sama viisi, millega potentsiaalne mittekogenud investor saab teha investeerimispakkumise või avaldada huvi ühisrahastuspakkumise vastu.

6. Ühisrahastusteenuse osutaja annab potentsiaalsetele mittekogenud investoritele täpset, selget ja õigeaegset teavet järelemõtlemisaja ja investeerimispakkumise või huvi avaldamise tagasivõtmise korra kohta, mis hõlmab vähemalt järgmist teavet:

- a) vahetult enne seda, kui potentsiaalne mittekogenud investor saab teatada oma investeerimispakkumusest või avaldada oma huvi, teavitab ühisrahastusteenuse osutaja potentsiaalset mittekogenud investorit järgmisest:
 - i) asjaolu, et investeerimispakkumise või huvi avaldamise suhtes kehtib järelemõtlemisaeg;
 - ii) järelemõtlemisaja kestus;
 - iii) investeerimispakkumise või huvi avaldamise tagasivõtmise kord;
- b) kohe pärast seda, kui on saadud investeerimispakkumine või on avaldatud huvi, teavitab ühisrahastusteenuse osutaja oma ühisrahastusplatvormi kaudu potentsiaalset mittekogenud investorit järelemõtlemisaja algusest.

7. Individuaalse laenuportfelli valitsemise korral kohaldatakse käesolevat artiklit üksnes mittekogenud investorit antud algse investeerimisvolituse suhtes, mitte selle volituse alusel konkreetsetesse laenusse tehtud investeeringute suhtes.

Artikkel 23

Investeeringu põhiteadedokument

1. Ühisrahastusteenuse osutajad esitavad potentsiaalsetele investoritele kogu käesolevas artiklis osutatud teabe.
2. Ühisrahastusteenuse osutajad esitavad potentsiaalsetele investoritele investeeringu põhiteadedokumendi, mille koostab projektiomanik iga ühisrahastuspakkumise kohta. Investeeringu põhiteadedokument koostatakse vähemalt ühes selle liikmesriigi ametlikus keeles, kelle pädevad ametiasutused on andnud tegevusloa vastavalt artiklile 12, või mõnes muus kõnealuste asutuste aktsepteeritavas keeles.
3. Kui ühisrahastusteenuse osutaja reklaamib ühisrahastuspakkumist turundusmaterjalide kaudu teises liikmesriigis, tehakse investeeringu põhiteadedokument kättesaadavaks vähemalt ühes selle liikmesriigi ametlikus keeles või selle liikmesriigi pädevate asutuste aktsepteeritavas keeles.
4. Ühisrahastusteenuse osutajaid ei takistata korraldamast investeeringu põhiteadedokumendi tõlkimist muusse kui lõikes 2 või 3 osutatud keelde või keeltesse. Kõnealused tõlked peavad täpselt kajastama investeeringu põhiteadedokumendi originaali sisu.
5. Pädevad asutused teavitavad ESMAt keelest või keeltest, mida nad aktsepteerivad käesoleva määruse kohaldamisel, nagu on osutatud lõigetes 2 ja 3. ESMA teeb selle teabe kättesaadavaks oma veebisaidil.
6. Lõikes 2 osutatud investeeringu põhiteadedokument sisaldab järgmist teavet:
 - a) I lisa sätestatud teave;
 - b) vahetult investeeringu põhiteadedokumendi pealkirja all esitatakse järgmine lahtiütlus:

„Pädevad asutused või Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) ei ole käesolevat ühisrahastuspakkumist kontrollinud ega heaks kiitnud.

Enne Teile käesolevale investeeringule juurdepääsu võimaldamist ei ole Teie kogemuste ja teadmiste asjakohasust tingimata hinnatud. Tehes käesoleva investeeringu, võtate kogu sellega seotud riski, sealhulgas riski, et kaotate kas osaliselt või täielikult investeeritud raha.“;

- c) riskihoiatus, mille sõnastus on järgmine:

„Käesolevasse ühisrahastusprojekti investeeringuga kaasnevad riskid, sealhulgas risk, et kaotate kas osaliselt või täielikult investeeritud raha. Teie investeering ei ole hõlmatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/49/EL (*) kohaselt kehtestatud hoiuste tagamise skeemidega. Teie investeering ei ole hõlmatud ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/9/EÜ (**) kohaselt kehtestatud investeeringute tagamise skeemidega.

Võib juhtuda, et Te ei saa investeeringult mingit tulu.

Tegemist ei ole säästutootega ja me ei soovita Teil investeerida ühisrahastusprojektidesse rohkem kui 10 % oma netovarast.

Võib juhtuda, et Te ei saa investeeringuinstrumenti soovi korral müüa. Isegi kui Te saate müüa, võite ikkagi kahju kanda.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiv 97/9/EÜ investeeringute tagamise skeemide kohta (ELT L 84, 26.3.1997, lk 22).“

7. Investeeringu põhiteadedokument peab olema tõene, üheselt mõistetav ja mitteeksitav ning ei tohi sisaldada muid allmärkusi peale viidete, sealhulgas asjakohasel juhul tsitaadid, kohaldatavale õigusele. Investeeringu põhiteadedokument on püsival andmekandjal eraldiseisev dokument, mis on selgelt eristatav turundusmaterjalidest ning on trükituna maksimaalselt kuuel A4 leheküljel. Ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide puhul, kui I lisa F osas nõutav teave ei mahu trükituna ühele A4 leheküljele, esitatakse ülejäänud osa investeeringu põhiteadedokumendile lisatud lisa.

8. Ühisrahastusteenuse osutaja nõuab, et projektiomanik teavitaks teda teabe muutmise, et investeerimise põhiteabedokumendi oleks võimalik igal ajal ja ühisrahastuspakkumise kestuse jooksul ajakohastada. Ühisrahastusteenuse osutaja teavitab viivitamata investoreid, kes on teinud investeerimispakkumise või avaldanud huvi ühisrahastuspakkumise vastu, igast talle teatatud olulisest muutusest investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabes.

9. Liikmesriigid tagavad, et investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabe eest vastutavad vähemalt projektiomanik või selle haldus-, juhtimis- või järelevalveorganid. Investeerimise põhiteabedokumendi eest vastutavad isikud tõstetakse põhiteabedokumendis selgelt esile, esitades füüsiliste isikute nende nime ja ametikoha või juriidiliste isikute puhul nende nime ja registrijärgse asukoha ning nende isikute kinnituse, et neile teadaolevalt on põhiteabedokumendis sisalduv teave tõene ja et põhiteabedokumendist ei ole välja jäetud asjaolusid, mis võivad mõjutada selle sisu.

10. Liikmesriigid tagavad, et nende tsiviilvastutust käsitlevaid õigus- ja haldusnorme kohaldatakse füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes vastutavad investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabe ja selle tõlgete eest, vähemalt järgmistes olukordades:

a) teave on eksitav või ebatäpne või

b) investeerimise põhiteabedokumendist on välja jäetud põhiteave, mis on vajalik selleks, et aidata investoritel otsustada ühisrahastusprojekti rahastamise üle.

11. Ühisrahastusteenuse osutaja kehtestab asjakohase menetluskorra ja kohaldab seda, et kontrollida investeerimise põhiteabedokumendis sisalduva teabe täielikkust, õigsust ja selgust.

12. Kui ühisrahastusteenuse osutaja tuvastab investeerimise põhiteabedokumendis väljajätmise, vea või ebatäpsuse, millel võib olla oluline mõju eeldatavale investeeringutasuvusele, peab ühisrahastusteenuse osutaja teavitama sellest väljajätmisest, veast või ebatäpsusest viivitamata projektiomanikku, kes peab seda teavet viivitamata täiendama või parandama.

Kui sellist täiendust või muudatust kohe ei tehta, peatab ühisrahastusteenuse osutaja ühisrahastuspakkumise kuni investeerimise põhiteabedokumendi täiendamise või muutmiseni, kuid mitte kauemaks kui 30 kalendripäevaks.

Ühisrahastusteenuse osutaja teavitab investoreid, kes on teinud investeerimispakkumise või avaldanud huvi ühisrahastuspakkumise vastu, viivitamata tuvastatud rikkumistest, ühisrahastusteenuse osutaja võetud ja võetavatest meetmetest ning võimalusest tühistada oma investeerimispakkumine või huvi avaldamine ühisrahastuspakkumise vastu.

Kui investeerimise põhiteabedokumendi ei ole 30 kalendripäeva jooksul tuvastatud rikkumise kõrvaldamiseks täiendatud või muudetud, siis ühisrahastuspakkumine tühistatakse.

13. Potentsiaalne investor võib ühisrahastusteenuse osutajalt nõuda, et ta korraldaks investeerimise põhiteabedokumendi tõlkimise investori valitud keelde. Tõlge peab usaldusväärselt ja täpselt kajastama investeerimise põhiteabedokumendi originaali sisu.

Kui ühisrahastusteenuse osutaja ei esita investeerimise põhiteabedokumendi nõutud tõlget, peab ta sõnaselgelt soovutama potentsiaalsel investoril hoiduda investeeringu tegemisest.

14. Ühisrahastusteenuse osutajale tegevusloa andnud liikmesriigi pädevad asutused võivad nõuda investeerimise põhiteabedokumendist eelnevat teavitamist vähemalt seitse tööpäeva enne selle potentsiaalsetele investoritele kättesaadavaks tegemist. Pädevad asutused ei kiida investeerimise põhiteabedokumente eelnevalt heaks.

15. Kui potentsiaalsetele investoritele esitatakse käesoleva artikli kohaselt koostatud investeerimise põhiteabedokument, on ühisrahastusteenuse osutajad ja projektiomanikud täitnud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1286/2014⁽²²⁾ kohase kohustuse koostada põhiteabedokument.

Esimest lõiku kohaldatakse *mutatis mutandis* füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes annavad ühisrahastuspakkumise kohta nõu või turustavad seda.

⁽²²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta määrus (EL) nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente (ELT L 352, 9.12.2014, lk 1).

16. ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada:

- a) nõudeid lõikes 6 ja I lisa osutatud teabe esitamisele ja näidise sisule;
- b) ühisrahastuspakkumisega kaasnevate peamiste riskide liike ja mis seepärast tuleb kooskõlas I lisa C osaga avalikustada;
- c) teatavate finantssuhtarvude kasutamist, et suurendada põhifinantsteabe selgust, sealhulgas I lisa A osa punktis e osutatud teabe esitamiseks;
- d) I lisa H osa punktis a osutatud vahendus- ja teenustasud ja tehingukulud, sealhulgas üksikasjalik ülevaade otsestest ja kaudsetest kuludest, mis jäävad investori kanda.

ESMA võtab regulatiivsete tehniliste standardite väljatöötamisel arvesse ühisrahastusteenuse osutaja osutatavate ühisrahastusteenuste laadi, ulatust ja keerukust.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. maiks 2022.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 24

Platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokument

1. Erandina artikli 23 lõike 2 esimesest lausest ja artikli 23 lõike 6 punktist a koostavad individuaalset laenuportfelli valitsemist pakkuvad ühisrahastusteenuse osutajad käesoleva artikli kohaselt ja teevad potentsiaalsetele investoritele kättesaadavaks platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendi, mis sisaldab kogu järgmist teavet:

- a) I lisa H ja I osas esitatud teave;
- b) teave füüsiliste ja juriidiliste isikute kohta, kes vastutavad investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabe eest; füüsiliste isikute puhul, sealhulgas ühisrahastusteenuse osutaja haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmete puhul, tuleb märkida füüsilise isiku nimi ja funktsioon; juriidiliste isikute puhul tuleb märkida nimi ja registrijärgne asukoht;
- c) järgmine vastutust käsitlev avaldus:

„Ühisrahastusteenuse osutaja kinnitab, et talle teadaolevalt ei ole teavet välja jäetud ning teave ei ole sisuliselt eksitav või ebatäpne. Ühisrahastusteenuse osutaja vastutab käesoleva investeerimise põhiteabedokumendi koostamise eest.“

2. Ühisrahastusteenuse osutaja ajakohastab platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendi pidevalt ja kogu ühisrahastuspakkumise kestuse jooksul. Ühisrahastusteenuse osutaja teavitab viivitamata investoreid, kes on teinud investeerimispaakumise või avaldanud huvi ühisrahastuspakkumise vastu, igast olulisest muutusest investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabes.

3. Platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokument peab olema tõene, üheselt mõistetav ja mitteeksitav ning ei tohi sisaldada muid allmärkusi peale viidete, sealhulgas asjakohasel juhul tsitaadid, kohaldatavale õigusele. Investeerimise põhiteabedokument on püsival andmekandjal eraldiseisev dokument, mis on selgelt eristatav turundusmaterjalidest ning on trükituna maksimaalselt kuuel A4 leheküljel.

4. Liikmesriigid tagavad, et platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabe eest vastutab vähemalt ühisrahastusteenuse osutaja. Investeerimise põhiteabedokumendi eest vastutavad isikud märgitakse platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendis selgelt ära, esitades füüsiliste isikute puhul nende nime ja ametikoha või juriidiliste isikute puhul nende nime ja registrijärgse asukoha ning nende isikute kinnituse, et neile teadaolevalt on põhiteabedokumendis sisalduv teave tõene ja et põhiteabedokumendist ei ole välja jäetud asjaolusid, mis võivad mõjutada selle sisu.

5. Liikmesriigid tagavad, et nende tsiviilvastutust käsitlevaid õigus- ja haldusnorme kohaldatakse füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes vastutavad platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabe ja selle tõlgete eest vähemalt järgmistes olukordades:

- a) teave on eksitav või ebatäpne või

b) platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendist on välja jäetud põhiteave, mis on vajalik selleks, et aidata investoritel otsustada individuaalses laenuportfelli valitsemise kaudu investeerimise üle.

6. Ühisrahastusteenuse osutaja kehtestab asjakohase menetluskorra ja kohaldab seda, et kontrollida platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendis sisalduva teabe täielikkust, õigsust ja selgust.

7. Kui ühisrahastusteenuse osutaja tuvastab platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokumendis väljajätmise, vea või ebatäpsuse, millel võib olla oluline mõju eeldatavale individuaalse laenuportfelli valitsemise tasuvusele, parandab ühisrahastusteenuse osutaja ise väljajätmise, vea või ebatäpsuse investeerimise põhiteabedokumendis.

8. Kui potentsiaalsetele investoritele esitatakse käesoleva artikli kohaselt koostatud platvormi tasandi investeerimise põhiteabedokument, on ühisrahastusteenuse osutajad täitnud määruse (EL) nr 1286/2014 kohase kohustuse koostada põhiteabedokument.

Esimest lõiku kohaldatakse *mutatis mutandis* füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kes annavad ühisrahastuspakkumise kohta nõu või turustavad seda.

Artikkel 25

Teatetahvel

1. Ühisrahastusteenuse osutajad võivad kasutada teatetahvlit, kus nad lubavad oma klientidel reklaamida oma huvi osta ja müüa laene, vabalt võõrandatavaid väärtpabereid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumente, mida algselt pakuti nende ühisrahastusplatvormidel.

2. Lõikes 1 osutatud teatetahvlit ei või kasutada ostu- ja müügihuvide kokkuvuimiseks ühisrahastusteenuse osutaja protokollide või sisemise töökorra abil viisil, mille tulemuseks on leping. Teatetahvel ei sisalda seega sisemist kokkuvuimissüsteemi, mis täidab kliendi korraldusi mitmepoolselt.

3. Ühisrahastusteenuse osutajad, kes lubavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud huvi reklaamida, peavad järgima järgmisi nõudeid:

a) teavitama oma kliente teatetahvli olemusest kooskõlas lõigetega 1 ja 2;

b) nõudma oma klientidelt, kes reklaamivad lõikes 1 osutatud laenu, väärtpaberi või instrumendi müüki, investeerimise põhiteabedokumendi kättesaadavaks tegemist;

c) andma klientidele, kes kavatsevad osta teatetahvil reklaamitavaid laene, teavet ühisrahastusteenuse osutaja vahendatavate laenukohustuste täitmise kohta;

d) tagama, et nende kliendid, kes reklaamivad huvi osta käesoleva artikli lõikes 1 osutatud laenu, väärtpaberit või instrumenti ning kes on mittekogenud investorid, saavad artikli 19 lõikes 2 osutatud teabe ja artikli 21 lõikes 4 osutatud riskihoiatuse.

4. Ühisrahastusteenuse osutajad, kes lubavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud huvi reklaamida ja kes osutavad vara hoidmise teenuseid vastavalt artikli 10 lõikele 1, nõuavad, et sellist huvi reklaamivad investorid teavitaksid neid omandiõiguse muutustest omandiõiguse kontrollimise ja arvestuse pidamise eesmärgil.

5. Ühisrahastusteenuse osutaja, kes soovib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ostu-müügi tegevuse suhtes kasutada võrdlushinda, teavitab oma kliente sellest, et soovitud võrdlushind ei ole siduv, põhjendab seda võrdlushinda ning avalikustab meetoodika põhielemendid kooskõlas artikli 19 lõikega 6.

Artikkel 26

Juurdepäas andmetele

Ühisrahastusteenuse osutaja peab

a) säilitama kõik andmed osutatud teenuste ja tehtud tehingute kohta püsival andmekandjal vähemalt viie aasta jooksul;

- b) tagama, et klientidel on igal ajal kohene juurdepääs andmetele neile osutatud teenuste kohta;
- c) säilitama ühisrahastusteenuse osutaja ja tema klientide vahelisi lepinguid vähemalt viie aasta jooksul.

V PEATÜKK

Turundusmaterjalid

Artikkel 27

Turundusmaterjalidega seotud nõuded

1. Ühisrahastusteenuse osutaja tagab, et kõik tema osutatavate teenustega seotud turundusmaterjalid, sealhulgas kolmandate isikute poolt tegevuse edasiantmise alusel koostatud turundusmaterjalid, oleks selgesti tuvastatavad.
 2. Turundusmaterjalid ei tohi olla ebaproportsionaalselt suunatud konkreetsetele kavandatud, pooleliolevatele või käimasolevatele üksikutele ühisrahastusprojektidele või -pakkumistele, mis ei ole veel lõppenud.
- Turundusmaterjalides sisalduv teave peab olema tõene, üheselt mõistetav ja mitteeksitav ning kooskõlas teabega, mis sisaldub investeerimise põhiteabedokumendis, kui põhiteabedokument on juba kättesaadav, või teabega, mis peab sisalduma investeerimise põhiteabedokumendis, kui põhiteabedokument ei ole veel kättesaadav.
3. Ühisrahastusteenuse osutaja kasutab oma turundusmaterjalid ühte või enamat selle liikmesriigi ametlikku keelt, kus turundusmaterjali levitatakse, või kõnealuse liikmesriigi pädevate asutuste aktsepteeritavat keelt.
 4. Turundusmaterjalide levitamise asukohaks oleva liikmesriigi pädevad asutused vastutavad ühisrahastusteenuse osutaja poolt nende riigisiseste õigus- ja haldusnormide täitmise kontrollimise ja kohaldamise tagamise eest, mida kohaldatakse turundusmaterjalide suhtes.
 5. Pädevad asutused ei nõua eelnevat teavitamist turundusmaterjalidest ega nende heakskiitmist.

Artikkel 28

Turundusnõudeid käsitlevate riigisiseste õigusnormide avaldamine

1. Pädevad asutused avaldavad oma veebisaitidel ühisrahastusteenuse osutajate turundusmaterjalide suhtes kohaldatavad riigisiseseid õigus- ja haldusnormid, mille ühisrahastusteenuse osutajate poolse täitmise kontrollimise ja kohaldamise tagamise eest nad vastutavad, ja ajakohastavad nende loetelu.
2. Pädevad asutused teavitavad ESMA-t lõikes 1 osutatud õigus- ja haldusnormidest ning esitavad ESMA-le kõnealuste õigus- ja haldusnormide kokkuvõtte rahvusvahelises rahanduses üldkasutatavas keeles.
3. Pädevad asutused teavitavad ESMA-t muudatustest lõikes 2 sätestatud teabes ja edastavad ESMA-le viivitamata ajakohastatud kokkuvõtte lõikes 1 osutatud asjakohaste õigus- ja haldusnormide kohta.
4. Kui pädevad asutused ei vastuta lõikes 1 osutatud õigus- ja haldusnormide täitmise kontrollimise ja kohaldamise tagamise eest, avaldavad nad oma veebisaitidel kontaktandmed selle kohta, kust on võimalik saada teavet lõikes 1 osutatud õigus- ja haldusnormide kohta.
5. ESMA koostab rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, milles määratakse kindlaks käesoleva artikli kohaselt esitatavate teadete standardvormid, -mallid ja -menetlused.

ESMA esitab rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2021.

Komisjonil on õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

6. ESMA avalikustab oma veebisaidil lõikes 2 osutatud kokkuvõtte ning avalikustab lõikes 1 osutatud pädevate asutuste veebisaitide lingid ja ajakohastab kõnealust teavet. ESMA ei vastuta kokkuvõttes esitatud teabe eest.
7. Pädevad asutused on ühtseteks kontaktpunktideks, kes vastutavad teabe esitamise eest asjaomaste liikmesriikide turundusreeglite kohta.

8. Pädevad asutused esitavad korrapäraselt ja vähemalt kord aastas ESMA-le aruande täitemeetmete kohta, mis nad võtsid eelmisel aastal ühisrahastusteenuse osutajate turundusmaterjalide suhtes kohaldatavate riigisiseste õigus- ja haldusnormide kohaselt. Eelkõige peab aruanne sisaldama järgmist teavet:

- a) võetud täitemeetmete koguarv õigusrikkumise liigi kohta, kui see on asjakohane;
- b) täitemeetmete tulemused, sealhulgas määratud karistuste liigid või ühisrahastusteenuse osutaja võetud parandusmeetmed, kui teave on kättesaadav, ja
- c) näited pädevate asutuste tegevuse kohta juhul, kui ühisrahastusteenuse osutajad ei järgi riigisiseseid õigus- ja haldusnorme, kui teave on kättesaadav.

VI PEATÜKK

Pädevad asutused ja esma

Artikkel 29

Pädevad asutused

1. Liikmesriigid määravad pädevad asutused, kes vastutavad käesolevas määruses sätestatud ülesannete ja kohustuste täitmise eest, ning teavitavad sellest ESMA-t.
2. Kui liikmesriigid määravad lõike 1 kohaselt rohkem kui ühe pädeva asutuse, määravad nad kindlaks nende vastavad ülesanded ja määravad ühe neist pädevate asutuste vahelise ning ESMAga tehtava piiriülese halduskoostöö ühtseks kontaktpunktiks.
3. ESMA avaldab oma veebisaidil lõike 1 kohaselt määratud pädevate asutuste loetelu.

Artikkel 30

Pädevate asutuste volitused

1. Selleks et täita käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid, on pädevatel asutustel kooskõlas riigisisese õigusega vähemalt järgmised uurimisvolitused:
 - a) nõuda ühisrahastusteenuse osutajatelt ja ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmandatelt isikutelt ning neid kontrollivatelt või nende poolt kontrollitavatelt füüsilistelt või juriidilistelt isikutelt teabe ja dokumentide esitamist;
 - b) nõuda ühisrahastusteenuse osutajate audiitoritelt ja juhtidelt ning ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmandatelt isikutelt teabe esitamist;
 - c) teha kohapealset kontrolli või uurimist muudes kohtades kui füüsilise isiku eluruumid ja siseneda sel eesmärgil ruumidesse, et saada juurdepääs dokumentidele ja muudele mis tahes kujul andmetele, kui on mõistlik alus kahtlustada, et kontrolli või uurimise esemega seotud dokumendid ja muud andmed võivad olla olulised käesoleva määruse rikkumise tõendamiseks.
2. Selleks et täita käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid, on pädevatel asutustel kooskõlas riigisisese õigusega vähemalt järgmised järelevalvevolitused:
 - a) peatada ühisrahastuspakkumine maksimaalselt kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus kahtlustada, et käesolevat määrust on rikutud;
 - b) keelata või peatada turundusmaterjalid või nõuda ühisrahastusteenuse osutajatelt või ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmandatelt isikutelt, et nad lõpetaksid või peataksid turundusmaterjalid kuni kümneks järjestikuseks tööpäevaks korraga, kui on mõistlik alus arvata, et käesolevat määrust on rikutud;
 - c) keelata ühisrahastuspakkumine, kui nad leiavad, et käesolevat määrust on rikutud või kui on mõistlik alus kahtlustada, et seda võidakse rikkuda;
 - d) peatada või nõuda, et ühisrahastusteenuse osutaja peataks ühisrahastusteenuste osutamise kuni kümneks järjestikuseks tööpäevaks iga üksiku juhtumi korral, kui on mõistlik alus arvata, et käesolevat määrust on rikutud;

- e) keelata ühisrahastusteenuste osutamine, kui nad leiavad, et käesolevat määrust on rikutud;
- f) avalikustada asjaolu, et ühisrahastusteenuse osutaja või ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmas isik ei täida oma kohustusi;
- g) avalikustada või nõuda, et ühisrahastusteenuse osutaja või ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmas isik avalikustaks kogu olulise teabe, mis võib ühisrahastusteenuse osutamist mõjutada, et tagada investorikaitse või turu tõrgeteta toimimine;
- h) peatada või nõuda, et ühisrahastusteenuse osutaja või ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmas isik peataks ühisrahastusteenuste osutamise, kui pädevad asutused leiavad, et ühisrahastusteenuse osutaja olukord on selline, et ühisrahastusteenuse osutamine kahjustaks investorite huve;
- i) anda klientide ja vastuvõtva ühisrahastusteenuse pakkuja nõusolekul olemasolevad lepingud üle teisele ühisrahastusteenuse osutajale, kui ühisrahastusteenuse osutaja tegevusluba tunnistatakse kehtetuks vastavalt artikli 17 lõike 1 esimese lõigu punktile c.

Kõik käesoleva lõike kohaste volituste kasutamisel vastu võetud meetmed peavad olema proportsionaalsed, nõuetekohaselt põhjendatud ja võetud kooskõlas artikliga 40.

3. Kui see on riigisisese õiguse kohaselt vajalik, võib pädev asutus paluda asjaomasel õigusasutusel otsustada lõigetes 1 ja 2 osutatud volituste kasutamise üle.

4. Ühisrahastusteenuse osutajal, kellele antakse üle olemasolevad lepingud, nagu on osutatud lõike 2 esimese lõigu punktis i, on lubatud osutada ühisrahastusteenuseid samas liikmesriigis, kus algne ühisrahastusteenuse osutaja sai tegevusloa.

5. Pädevad asutused täidavad ja kasutavad oma lõigetes 1 ja 2 osutatud ülesandeid ja volitusi mis tahes järgmisel viisil:

- a) vahetult ise;
- b) koostöös teiste ametiasutustega;
- c) omal vastutusel, delegeerides need sellistele ametiasutustele;
- d) suunates küsimuse pädevatele õigusasutustele.

6. Liikmesriigid tagavad asjakohaste meetmete kehtestamise, nii et pädevatel asutustel on kõik nende ülesannete täitmiseks vajalikud järelevalve- ja uurimisvolitused.

7. Kui füüsiline või juriidiline isik annab pädevale asutusele käesoleva määruse kohaselt teavet, siis ei loeta seda teabe avaldamisele lepingu või õigus- või haldusnormidega kehtestatud piirangute rikkumiseks ning ta ei kannu kõnealuse teavitamisega seoses mingit vastutust.

Artikkel 31

Pädevate asutuste vaheline koostöö

1. Käesoleva määruse kohaldamisel teevad pädevad asutused omavahel koostööd. Nad vahetavad põhjendamatu viivitusega teavet ning teevad koostööd uurimise, järelevalve ning õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise vahendite kasutamise käigus.

Kui liikmesriigid on artikli 39 lõike 1 alusel otsustanud kehtestada käesoleva määruse rikkumise eest kriminaalkaristused, tagavad nad asjakohaste abinõude kasutusele võtmise, nii et pädevatel asutustel oleksid kõik vajalikud volitused teha oma jurisdiktsiooni piires koostööd kohtute, prokuratuuri või karistusõigusasutustega, et saada üksikasjalikku teavet käesoleva määruse rikkumiste asjus algatatud kriminaaluurimiste või menetluste kohta, ning anda sama teavet teistele pädevatele asutustele ja ESMA-le, et täita käesoleva määruse alusel oma koostöökohustust.

2. Pädev asutus võib keelduda uurimisega seoses teabe esitamise või koostöö tegemise taotluse korral tegutsemisest vaid järgmistel erandlikel asjaoludel:

- a) kui taotluse rahuldamine kahjustaks tõenäoliselt tema enda uurimistegevust, õigus- ja haldusnormide täitmise tagamise vahendite kasutamist või kriminaaluurimist;
- b) kui taotluse saanud liikmesriigi asutustes on sama teo ja sama füüsilise või juriidilise isiku suhtes juba algatatud kohtumenetlus;
- c) kui taotluse saanud liikmesriigis on selle füüsilise või juriidilise isiku suhtes juba tehtud lõplik kohtuotsus seoses sama teoga.

3. Pädevad asutused esitavad taotluse korral põhjendamatu viivitusega kogu teabe, mida nõutakse käesoleva määruse kohaldamiseks.

4. Liikmesriigi pädev asutus võib kohapealse kontrolli või uurimisega seoses taotleda abi teise liikmesriigi pädevalt asutuselt.

Taotluse esitanud pädev asutus teavitab ESMA-t esimeses lõigus osutatud taotlusest. Kui pädev asutus saab teise liikmesriigi pädevalt asutuselt taotluse viia läbi kohapealne kontroll või uurimine, võib ta toimida järgmiselt:

- a) teha kohapealse kontrolli või uurimise ise;
- b) lubada taotluse esitanud pädeval asutusel kohapealses kontrollis või uurimises osaleda;
- c) lubada taotluse esitanud pädeval asutusel teha kohapealse kontrolli või uurimise ise;
- d) määrata audiitorid või eksperdid kohapealset kontrolli või uurimist tegema;
- e) jagada teatavaid järelevalveülesandeid teiste pädevate asutustega.

5. Pädevad asutused võivad teatada ESMA-le juhtudest, kui koostöötaotlus, eelkõige teabe vahetamise taotlus, on tagasi lükatud või kui sellele ei ole mõistliku aja jooksul vastatud. Ilma et see piiraks ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaldamist, võib ESMA sellistel juhtudel toimida kooskõlas talle määruse (EL) nr 1095/2010 artiklis 19 antud volitustega.

6. Pädevad asutused kooskõlastavad tihedalt oma järelevalvetegevust, et teha kindlaks ja lõpetada käesoleva määruse rikkumised, töötada välja ja edendada parimaid tavasid, hõlbustada koostööd, edendada tõlgendamise järjepidevust ning anda jurisdiktsiooniüleseid hinnanguid erimeelsuste korral.

7. Kui pädev asutus leiab või kui tal on põhjust uskuda, et käesolevas määruses sätestatud nõuet on rikutud, teavitab ta oma järeldusest piisava üksikasjalikkusega sellises õigusrikkumises kahtlustatava(te) üksus(t)e pädevat asutust.

8. ESMA töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud, et täpsustada teavet, mida pädevad asutused peavad vastavalt lõikele 1 vahetama.

ESMA esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. maiks 2022.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

9. ESMA töötab välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, millega kehtestatakse pädevate asutuste vahelise koostöö ja teabevahetuse standardvormid, -mallid ja -menetlused.

ESMA esitab kõnealuste rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. maiks 2022.

Komisjonil on õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

Artikkel 32

Pädevate asutuste ja ESMA vaheline koostöö

1. Pädevad asutused ja ESMA teevad käesoleva määruse täitmiseks ja kooskõlas määrusega (EL) nr 1095/2010 omavahel tihedat koostööd. Oma käesolevast peatükist tulenevate ülesannete täitmiseks peavad nad vahetama teavet.

2. Piiriülese mõjuga uurimise või kontrolli korral koordineerib ESMA pädeva asutuse taotluse korral uurimist või kontrolli.
3. Pädevad asutused esitavad vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 35 ESMA-le viivitamata kogu teabe, mis on tema ülesannete täitmiseks vajalik.
4. Et tagada käesoleva artikli ühtsed kohaldamistingimused, töötab ESMA välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõud, et kehtestada pädevate asutuste ja ESMA vahelise koostöö ja teabevahetuse standardvormid, -mallid ja -menetlused.

ESMA esitab kõnealuste rakenduslike tehniliste standardite eelnõud komisjonile hiljemalt 10. maiks 2022.

Komisjonil on õigus võtta vastu käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 15.

Artikkel 33

Koostöö teiste asutustega

Kui ühisrahastusteenuse osutaja tegeleb muu tegevusega kui see, mis on hõlmatud artiklis 12 osutatud tegevusloaga, teevad pädevad asutused koostööd asutustega, kes vastutavad selliste teiste tegevuste järelevalve eest, nagu on sätestatud asjakohases liidu või riigisisises õiguses.

Artikkel 34

Teatamiskohustus

Liikmesriigid teatavad komisjonile ja ESMA-le oma õigus- ja haldusnormid, millega käesolevat peatükki rakendatakse, sealhulgas asjaomased kriminaalõigusnormid, hiljemalt 10. novembriks 2021. Liikmesriigid teatavad põhjendamatu viivitusega komisjonile ja ESMA-le kõnealuste normide hilisematest muudatustest.

Artikkel 35

Ametisaladus

1. Kogu käesoleva määruse alusel pädevate asutuste vahel vahetatavat teavet äri- või tegevustingimuste ja muude majanduslike või isiklike küsimuste kohta peetakse konfidentsiaalseks ja selle suhtes kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus, välja arvatud juhul, kui pädev asutus märgib teavet esitades, et selle avalikustamine on lubatud, või kui avalikustamine on vajalik tulenevalt kohtumenetlusest.

2. Ametisaladuse hoidmise kohustus kehtib kõigi füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, kes töötavad või on töötanud pädevas asutuses või kolmanda isiku heaks, kellele pädev asutus on ülesandeid delegeerinud. Ametisaladuse alla kuuluvat teavet ei avaldata ühelegi teisele füüsilisele või juriidilisele isikule ega ametiasutusele, välja arvatud juhul, kui avaldamise kohustus tuleneb liidu või liikmesriigi õigusest.

Artikkel 36

Andmekaitse

Käesoleva määruse kohaldamisel töötlevad pädevad asutused isikuandmeid käesoleva määruse kohaldamiseks vajalike ülesannete täitmiseks kooskõlas määrusega (EL) 2016/679.

Käesoleva määruse kohaldamisel toimival isikuandmete töötlemisel järgib ESMA määrust (EL) 2018/1725.

Artikkel 37

Ettevaatusabinõud

1. Kui selle liikmesriigi pädeval asutusel, kus ühisrahastusteenuseid osutatakse, on selge ja tõendatav alus arvata, et ühisrahastusteenuse osutaja või ühisrahastusteenuste osutamisega seotud ülesandeid täitma määratud kolmandad isikud on rikkunud õigusnorme või et ühisrahastusteenuse osutaja või kolmandad isikud on rikkunud käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, teavitab ta sellest tegevusloa andnud pädevat asutust ja ESMA-t.

2. Kui vaatamata tegevusloa andnud pädeva asutuse võetud meetmetele jätkab ühisrahastusteenuse osutaja või ühisrahastusteenuste osutamiseiga seotud ülesandeid täitma määratud kolmas isik käesoleva määruse rikkumist, võtab selle liikmesriigi pädev asutus, kus ühisrahastusteenuseid osutatakse, pärast tegevusloa andnud pädeva asutuse ja ESMA teavitamist kõik asjakohased meetmed, et kaitsta investoreid, ning teavitab sellest põhjendamatu viivitusega komisjoni ja ESMA-t.

3. Kui pädev asutus ei nõustu teise pädeva asutuse poolt käesoleva artikli lõike 2 kohaselt võetud meetmega, võib ta küsimuse edastada ESMA-le. ESMA võib tegutseda kooskõlas talle määruse (EL) nr 1095/2010 artiklis 19 antud volitustega.

Artikkel 38

Kaebuste menetlemine pädevate asutuste poolt

1. Pädevad asutused kehtestavad menetlused, mis võimaldavad klientidel ja muudel huvitatud isikutel, sealhulgas tarbijaühendustel, esitada pädevatele asutustele kaebusi selle kohta, et ühisrahastusteenuse osutaja on väidetavalt rikkunud käesolevat määrust. Igal juhul tuleks kaebused vastu võtta kirjalikult või elektrooniliselt selle liikmesriigi ametlikus keeles või selle liikmesriigi pädevate asutuste aktsepteeritavas keeles, milles kaebus esitati.

2. Teave lõikes 1 osutatud kaebuste esitamise korra kohta tehakse kättesaadavaks iga pädeva asutuse veebisaidil ja edastatakse ESMA-le. ESMA avaldab oma veebisaidil viited pädevate asutuste veebisaitide rubriikidele, mis on seotud kaebuste esitamise menetlustega.

VII PEATÜKK

Halduskaristused ja muud haldusmeetmed

Artikkel 39

Halduskaristused ja muud haldusmeetmed

1. Ilma et see piiraks artikli 30 kohaseid pädevate asutuste järelevalve- ja uurimisvolitusi ning liikmesriikide õigust sätestada ja mõista kriminaalkaristusi, annavad liikmesriigid pädevatele asutustele riigisisese õiguse kohaselt õiguse määrata halduskaristusi ja võtta muid sobivaid haldusmeetmeid, mis peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Kõnealuseid halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid kohaldatakse vähemalt järgmiste õigusrikkumiste eest:

- a) artiklite 3, 4 ja 5, artikli 6 lõigete 1–6, artikli 7 lõigete 1–4, artikli 8 lõigete 1–6, artikli 9 lõigete 1 ja 2, artikli 10, artikli 11, artikli 12 lõike 1, artikli 13 lõike 2, artikli 15 lõigete 2 ja 3, artikli 16 lõike 1, artikli 18 lõigete 1 ja 4, artikli 19 lõigete 1–6, artikli 20 lõigete 1 ja 2, artikli 21 lõigete 1–7, artikli 22, artikli 23 lõigete 2–13, artiklite 24, 25 ja 26 ning artikli 27 lõigete 1–3 rikkumine;
- b) artikli 30 lõike 1 kohase uurimise või kontrolli ajal koostöö mittetegemine või taotluse täitmata jätmine.

Liikmesriigid võivad otsustada mitte kehtestada halduskaristusi või muid haldusmeetmeid käsitlevaid õigusnorme selliste rikkumiste eest, mille suhtes riigisiseses õiguses kohaldatakse kriminaalkaristusi.

Liikmesriigid teevad esimeses ja teises lõigus osutatud õigusnormid komisjonile ja ESMA-le üksikasjalikult teatavaks hiljemalt 10. novembriks 2021. Nad teavitavad komisjoni ja ESMA-t viivitamata kõigist õigusnormide hilisematest muudatustest.

2. Liikmesriigid tagavad kooskõlas oma riigisisese õigusega, et pädevatel asutustel on lõike 1 esimese lõigu punktis a osutatud õigusrikkumiste eest õigus kohaldada vähemalt järgmisi halduskaristusi ja muid haldusmeetmeid:

- a) avalik teadaanne, milles märgitakse ära õigusrikkumise eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku nimi ja õigusrikkumise laad;
- b) ettekirjutus, millega nõutakse, et füüsiline või juriidiline isik lõpetaks õigusrikkumisena käsitatava tegevuse ja hoiduks selle tegevuse kordamisest;
- c) keeld õigusrikkumise eest vastutaval juriidilise isiku juhtorgani liikmel või muul õigusrikkumise eest vastutaval füüsilisel isikul ühisrahastusteenuse osutajates juhtimisülesandeid täita;

- d) maksimaalne haldustrahv, mis on vähemalt sama suur kui kahekordne kasu, mis saadi õigusrikkumise tulemusel, mille puhul on võimalik kasu kindlaks määrata, isegi kui see ületab punktis e sätestatud maksimumsummasid;
- e) juriidilise isiku puhul maksimaalne haldustrahv vähemalt 500 000 eurot või liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus 9. novembri 2020. aasta seisuga või kuni 5 % selle juriidilise isiku aastases kogukäibest vastavalt kõige värskemale finantsaruandele, mille juhtorgan on kinnitanud. Kui juriidiline isik on emaettevõtja või selle emaettevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud finantsaruandeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2013/34/EL, ⁽²³⁾ siis on asjakohane aastane kogukäive vastavalt liidu asjakohastele raamatupidamisalastele õigusaktidele aastane kogukäive või vastav tululiik viimase kättesaadava konsolideeritud finantsaruande järgi, mille on kinnitanud kõrgeima tasandi emaettevõtja juhtorgan;
- f) füüsilise isiku puhul maksimaalne haldustrahv vähemalt 500 000 eurot või liikmesriigis, mille rahaühik ei ole euro, vastav summa omavääringus 9. novembri 2020. aasta seisuga.
3. Liikmesriigid võivad õigusrikkumise eest vastutavate füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes ette näha täiendavaid karistusi või meetmeid ning suuremaid haldustrahve, kui on sätestatud käesolevas määruses.

Artikkel 40

Järelevalvevolituste kasutamine ja karistuste määramine

1. Kui pädevad asutused kaaluvad artikli 39 kohaselt määratava halduskaristuse või muu haldusmeetme liiki ja taset, võtavad nad arvesse, mil määral on õigusrikkumine tahtlik või tuleneb hooletusest, ja kõiki muid asjakohaseid asjaolusid, sealhulgas, kui see on kohane, järgmist:
- a) õigusrikkumise raskus ja kestus;
- b) õigusrikkumise eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku vastutuse ulatus;
- c) õigusrikkumise eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku finantsseisund, mida näitab vastutava juriidilise isiku kogukäive või vastutava füüsilise isiku aastane sissetulek ja netovarad;
- d) õigusrikkumise eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku teenitud kasumi või välditud kahjumi suurus, niivõrd kui neid saab kindlaks teha;
- e) kolmandate isikute kahjum, mis tulenes õigusrikkumisest, niivõrd kui seda on võimalik kindlaks määrata;
- f) õigusrikkumise eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku ja pädeva asutuse koostöö tase, ilma et see piiraks vajadust tagada selle isiku teenitud kasumi või välditud kahjumi sissenõudmine;
- g) õigusrikkumise eest vastutava füüsilise või juriidilise isiku varasemad õigusrikkumised;
- h) õigusrikkumise mõju investorite huvidele.
2. Pädevad asutused täidavad ja kasutavad oma artiklis 39 osutatud ülesandeid ja volitusi artikli 30 lõike 2 teise lõigu kohaselt.
3. Teostades oma volitusi määrata artikli 39 alusel halduskaristusi ja võtta muid haldusmeetmeid, teevad pädevad asutused tihedat koostööd selle tagamiseks, et järelevalve- ja uurimisvolituste teostamine on tõhus ja kohane ning halduskaristused ja muud haldusmeetmed on tõhusad ja kohased vastavalt käesolevale määrusele. Nad koordineerivad oma tegevust, et vältida dubleerimist ja tegevuse kattumist järelevalve- ja uurimisvolituste kasutamisel ning halduskaristuste määramisel ja muude haldusmeetmete võtmisel piiriüleste juhtumite korral.

⁽²³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

*Artikkel 41***Edasikaebõigus**

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse alusel vastu võetud otsused on asjakohaselt põhjendatud ja nende peale võib esitada kaebuse kohtule. Samuti kehtib kohtule kaebuse esitamise õigus, kui otsust ei tehta kuue kuu jooksul alates kõiki nõutud andmeid sisaldava tegevusloa taotluse esitamist.

*Artikkel 42***Otsuste avaldamine**

1. Pädevad asutused avaldavad käesoleva määruse rikkumise eest halduskaristuse määramise või muude haldusmeetmete võtmise otsuse oma ametlikul veebisaidil kohe pärast seda, kui füüsilist või juriidilist isikut, kelle kohta otsus on tehtud, on sellest otsusest teavitatud. Avaldatakse vähemalt teave õigusrikkumise liigi ja laadi kohta ning vastutavate füüsiliste või juriidiliste isikute andmed. Kõnealune kohustus ei kehti otsuste suhtes, millega võetakse uurivat laadi meetmeid.

2. Kui pädev asutus leiab konkreetsete asjaolude hindamisele tuginedes, et juriidilise isiku andmete või füüsilise isiku identiteedi või isikuandmete avaldamine on ebaproportsionaalne, või kui avaldamine ohustaks käimasolevat uurimist, siis toimib ta ühel järgneval viisil:

- a) lükkab karistuse määramise või meetme võtmise otsuse avaldamise edasi seni, kuni edasilükkamise põhjused ära langevad;
- b) avaldab karistuse määramise või meetme võtmise otsuse koos anonüümseks muudetud andmetega kooskõlas riigisisese õigusega, kui selline avaldamine tagab asjaomaste isikuandmete tõhusa kaitse;
- c) jätab karistuse määramise või meetme võtmise otsuse avaldamata, kui punktides a ja b sätestatud võimalusi peetakse ebapiisavaks, et tagada selliste otsuste avaldamise proportsionaalsus meetmete puhul, mida peetakse vähetahtsaks.

Kui esimese lõigu punktis b osutatud karistuse määramise või meetme võtmise otsus avaldatakse anonüümseks muudetud andmetega, võib asjakohaste andmete avaldamise edasi lükata mõistliku aja võrra, kui on ette näha, et selle ajavahemiku jooksul langevad anonüümsetl avaldamise põhjused ära.

3. Kui karistuse määramise või meetme võtmise otsuse peale saab esitada kaebuse liikmesriigi asjaomasele kohtule või vaide muule asutusele, avalikustavad pädevad asutused oma ametlikul veebisaidil viivitamata ka sellekohase teabe ning kogu edasise teabe esitatud kaebuse või vaide tulemuste kohta. Lisaks avaldatakse otsused varasema karistuse määramise või meetme võtmise otsuse tühistamise kohta.

4. Pädevad asutused tagavad, et käesoleva artikli kohaselt avaldatud andmed jäävad nende ametlikule veebisaidile vähemalt viieks aastaks alates nende avaldamisest. Avaldatud teabe hulgas esinevaid isikuandmeid hoitakse pädeva asutuse ametlikul veebisaidil üksnes nii kaua, kui see on vajalik vastavalt kohaldatavatele andmekaitsestandarditele.

*Artikkel 43***ESMA teavitamine karistustest ja haldusmeetmetest**

1. Pädev asutus esitab ESMA-le igal aastal koondteabe kõigi artikli 39 kohaselt määratud halduskaristuste ja muude võetud haldusmeetmete kohta. ESMA avaldab selle teabe aastaaruandes.

Kui liikmesriigid on kooskõlas artikli 39 lõikega 1 otsustanud kehtestada kõnealuses lõikes osutatud sätete rikkumise eest kriminaalkaristused, esitavad nende pädevad asutused ESMA-le kord aastas anonüümseks muudetud koondandmed kõigi algatatud kriminaaluurimiste ja mõistetud kriminaalkaristuste kohta. ESMA avaldab andmed mõistetud kriminaalkaristuste kohta aastaaruandes.

2. Kui pädev asutus on avalikustanud halduskaristused või muud haldusmeetmed või kriminaalkaristused, teatab ta neist samal ajal ESMA-le.

3. Pädevad asutused teatavad ESMA-le kõikidest määratud, kuid avaldamata halduskaristustest või võetud muudest haldusmeetmetest, sealhulgas nende edasikaebamisest ja selle tulemustest. Liikmesriigid tagavad, et pädevaid asutusi teavitatakse mõistetud kriminaalkaristustest ja nendega seotud lõplikest kohtuotsustest ning et nad esitavad selle teabe ESMA-le. ESMA peab talle teatatud karistuste ja haldusmeetmete kesksel andmebaasi üksnes pädevate asutuste vahel teabe vahetamise eesmärgil. Sellele andmebaasile pääsevad ligi ainult ESMA, EBA ja pädevad asutused ja seda ajakohastatakse pädevate asutuste antud teabe põhjal.

VIII PEATÜKK

Delegeeritud õigusaktid

Artikkel 44

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 48 lõikes 3 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile 36 kuuks alates 9. novembrist 2020.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 48 lõikes 3 osutatud volituste delegerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 48 lõike 3 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.

IX PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 45

Aruanne

1. Enne 10. novembrist 2023 esitab komisjon pärast konsulteerimist ESMA ja EBAga Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta, lisades asjakohasel juhul seadusandliku ettepaneku.
2. Aruandes hinnatakse järgmist:
 - a) turu toimimine liidu ühishastusteenuse osutajate jaoks, sealhulgas turu areng ja suundumused, võttes arvesse järelevalvekogemusi, tegevusloa saanud ühishastusteenuse osutajate arvu ja nende turuosa ning käesoleva määruse mõju muule asjakohasele liidu õigusele, sealhulgas direktiivile 97/9/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2011/61/EL, ⁽²⁴⁾ direktiivile 2014/65/EL ning määrusele (EL) 2017/1129;
 - b) kas käesoleva määrusega hõlmatud teenuste ulatus jääb asjakohaseks seoses artikli 1 lõike 2 punktis c sätestatud piirmääraga;
 - c) ühishastuse eesmärgil aktepteeritud instrumentide kasutamine piiriülese ühishastusteenuse osutamisel;

⁽²⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).

- d) kas käesoleva määrusega hõlmatud teenuste ulatus on jätkuvalt asjakohane, võttes arvesse selliste ärimudelite arengut, mis hõlmavad rahaliste nõuete vahendamist, sealhulgas laenuõuete loovutamist või müümist ühisrahastusplatvormi kaudu kolmandatest isikutest investoritele;
- e) kas on vaja teha kohandusi käesolevas määruses sätestatud määratlustes, sealhulgas artikli 2 lõike 1 punktis j sätestatud kogenud investori määratluses ja II lisas sätestatud kriteeriumides, pidades silmas nende tõhusust investorikaitse tagamisel;
- f) kas artikli 4 lõikes 1, artiklis 6 ja artiklis 24 sätestatud nõuded on jätkuvalt asjakohased, et saavutada käesoleva määruse eesmärgid seoses individuaalse laenuportfelli valitsemise juhtimise, nõuetele vastavuse ja teabe avalikustamisega, võttes arvesse direktiivi 2014/65/EL kohaselt vabalt võõrandatavate väärtpaberite puhul osutatavaid sarnaseid teenuseid;
- g) käesoleva määruse mõju liidu ühisrahastusteenuste siseturu nõuetekohasele toimimisele, sealhulgas mõju VKEde juurdepääsule rahastamisele, samuti mõju investoritele ja teistele füüsiliste või juriidiliste isikute kategooriatele, keda need teenused mõjutavad;
- h) tehnoloogiliste uuenduste rakendamine ühisrahastussektoris, sealhulgas uuenduslike ärimudelite ja tehnoloogiate rakendamine;
- i) kas artiklis 11 sätestatud usaldatavusnõuded on jätkuvalt asjakohased käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks, eelkõige seoses minimaalsete omavahendite nõuete taseme, omavahendite määratluse, kindlustuse kasutamise ning omavahendite ja kindlustuse kombinatsiooniga;
- j) kas on vaja muuta artiklis 19 sätestatud klientidele esitatava teabe nõudeid või artiklis 21 sätestatud investorikaitse meetmeid;
- k) kas artikli 21 lõikes 7 sätestatud summa on endiselt asjakohane käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks;
- l) selliste keelte mõju, mida pädevad asutused aktsepteerivad vastavalt artikli 23 lõigetele 2 ja 3;
- m) artiklis 25 osutatud teatetahvlite kasutamine, sealhulgas mõju laenude, vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide järelturule;
- n) ühisrahastusteenuse osutajate turundusmaterjale reguleerivate riigisiseste õigus- ja haldusnormide mõju teenuste osutamise vabadusele, konkurentsile ja investorikaitsele;
- o) halduskaristuste ja muude haldusmeetmete kohaldamine ja eelkõige vajadus veelgi ühtlustada käesoleva määruse rikkumise eest sätestatud halduskaristusi;
- p) kas on vajalik ja proportsionaalne, et ühisrahastusteenuse osutajad järgiksid riigisisest õigust, millega rakendatakse direktiivi (EL) 2015/849 seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega, ning kas ühisrahastusteenuse osutajad tuleks lisada kohustatud isikute loetellu kõnealuse direktiivi kohaldamiseks;
- q) kas on asjakohane anda käesoleva määruse alusel ühisrahastusteenuse osutaja tegevusluba kolmandas riigis asuvatele üksustele;
- r) koostöö pädevate asutuste ja ESMA vahel ning kas pädevad asutused sobivad käesoleva määruse üle järelevalvet tegema;
- s) võimalus sätestada käesolevas määruses erimeetmed kestlike ja uuenduslike ühisrahastusprojektide edendamiseks ning liidu fondide kasutamine;
- t) käesoleva määruse alusel tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutajate koguarv ja turuosa ajavahemikul 10. novembrist 2021 kuni 10. novembrini 2022, esitades andmed väikeste, keskmise suurusega ja suurte ettevõtjate kaupa;
- u) piiriüleste ühisrahastusteenuste osutamise maht, projektide arv ja suundumused liikmesriikide kaupa;
- v) käesoleva määruse alusel osutatavate ühisrahastusteenuste osakaal ülemaailmsel ühisrahastusturul ja liidu finantsturul;

- w) käesoleva määruse täitmise kulud ühisrahastusteenuse osutajatele protsendina tegevuskuludest;
- x) investorite poolt järelemõtlemisaja jooksul tühistatud investeeringute maht, nende osakaal investeeringute kogumahust ning nende andmete põhjal hinnata, kas artiklis 22 sätestatud järelemõtlemisaja kestus ja laad on asjakohane ega kahjusta kapitali kaasamise protsessi tõhusust või investorikaitset;
- y) vastavalt käesolevale määrusele või sellega seoses kehtestatud haldustrahvide ja kriminaalkaristuste arv ja määr liikmesriikide kaupa;
- z) investorite, ühisrahastusteenuse osutajate ja kolmandate isikute käesoleva määrusega seoses toime pandud pettuste liigid ja suundumused.

Artikkel 46

Määruse (EL) 2017/1129 muutmise

Määruse (EL) 2017/1129 artikli 1 lõikesse 4 lisatakse järgmine punkt:

- „k) väärtpaberite avalik pakkumine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/1503. (*) alusel tegevusloa saanud ühisrahastusteenuse osutaja poolt, tingimusel et see ei ületa kõnealuse määruse artikli 1 lõike 2 punktis c sätestatud künnist.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).“

Artikkel 47

Direktiivi (EL) 2019/1937 muutmise

Direktiivi (EL) 2019/1937 lisa I osa B osasse lisatakse järgmine punkt:

- „xxi) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).“

Artikkel 48

Üleminekuperiood ühisrahastusteenuste osutamiseks kooskõlas riigisisese õigusega

1. Ühisrahastusteenuse osutaja võib kooskõlas kohaldatava riigisisese õigusega jätkata käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate ühisrahastusteenuste osutamist kuni 10. novembrini 2022 või kuni neile antakse artiklis 12 osutatud tegevusluba, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.
2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud üleminekuperioodi jooksul võivad liikmesriigid kehtestada lihtsustatud tegevusloa andmise korra üksustele, kellel on käesoleva määruse jõustumise ajal riigisisese õiguse kohane luba osutada ühisrahastusteenuseid. Pädevad asutused tagavad, et artiklis 12 sätestatud nõuded on täidetud enne sellise lihtsustatud korra kohaselt loa andmist.
3. Hiljemalt 10. maiks 2022 hindab komisjon pärast ESMAga konsulteerimist käesoleva määruse kohaldamist ühisrahastusteenuse osutajate suhtes, kes osutavad ühisrahastusteenuseid üksnes riigi tasandil, ning käesoleva määruse mõju riiklike ühisrahastusturgude arengule ja rahastamisele juurdepääsule. Selle hinnangu põhjal on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 44 vastu delegeeritud õigusakte, et pikendada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ajavahemikku ühe korra 12-kuulise ajavahemiku võrra.

Artikkel 49

Ajutine erand seoses artikli 1 lõike 2 punktis c sätestatud künnisega

Erandina käesoleva määruse artikli 1 lõike 2 punktist c kohaldatakse käesolevat määrust 24 kuu jooksul alates 10. novembrist 2021, kui liikmesriigis on määruse (EL) 2017/1129 kohaselt prospekti avaldamise puhul koguväärtuse künnis alla 5 000 000 euro, kohaldatakse käesolevat määrust selles liikmesriigis üksnes ühisrahastuspakkumiste suhtes, mille kombineeritud koguväärtus ei ületa kõnealust künnist.

*Artikkel 50***Direktiivi (EL) 2019/1937 muudatuse ülevõtmine**

1. Liikmesriigid võtavad artikli 47 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu ja avaldavad need hiljemalt 10. novembriks 2021. Kui nimetatud kuupäev on varasem, kui direktiivi (EL) 2019/1937 artikli 26 lõikes 1 osutatud ülevõtmiskuupäev, lükatakse asjaomaste õigus- ja haldusnormide vastuvõtmine, avaldamine ja kohaldamine edasi kuni direktiivi (EL) 2019/1937 artikli 26 lõikes 1 osutatud ülevõtmiskuupäevani.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile ja ESMA-le artikliga 47 reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste õigusnormide teksti.

*Artikkel 51***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 10. novembrist 2020.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 7. oktoober 2020

Euroopa Parlamendi nimel
president
D.M. SASSOLI

Nõukogu nimel
eesistuja
M. ROTH

I LISA

INVESTEERIMISE PÕHITEABEDOKUMENT

A osa: teave projektiomaniku (projektiomanike) ja ühisrahastusprojekti kohta

- a) Nimi, õiguslik vorm, omandiõigus, juhtkond ja kontaktandmed.
- b) Kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes vastutavad investeerimise põhiteabedokumendis esitatud teabe eest. Füüsiliste isikute puhul, sealhulgas projektiomaniku haldus-, juht- või järelevalveorganite liikmed, märkida füüsilise isiku nimi ja funktsioon; juriidiliste isikute puhul märkida nimi ja registrijärgne asukoht.

Järgmine vastutust käsitlev avaldus:

„Projektiomanik kinnitab, et talle teadaolevalt ei ole teavet välja jäetud ning teave ei ole sisuliselt eksitav või ebatäpne. Käesoleva investeerimise põhiteabedokumendi koostamise eest vastutab projektiomanik.“

- c) Projektiomaniku põhitegevusala, projektiomaniku pakutavad tooted või teenused.
- d) Projektiomaniku viimase finantsaruande hüperlink, kui see on kättesaadav.
- e) Projektiomaniku peamised aastased finantsnäitajad ja suhtarvud viimase kolme aasta kohta, kui need on kättesaadavad.
- f) Ühisrahastusprojekti, sealhulgas selle otstarbe ja põhiomaduste kirjeldus.

B osa: ühisrahastusprotsessi põhiomadused ning vastavalt vajadusele kapitali kaasamise või vahendite laenamise tingimused

- a) Ühe ühisrahastuspakkumisega kaasatav minimaalne kapitalieesmärk või laenatavad minimaalsed vahendid ning projektiomaniku või ühisrahastusteenuse osutaja poolt ühisrahastusprojekti jaoks varem korraldatud pakkumiste arv.
- b) Kaasatava kapitali või laenatavate vahendite eesmärgi saavutamise tähtpäev.
- c) Teave selle kohta, millised on tagajärjed, kui tähtpäevaks ei õnnestu kaasata eesmärgiks seatud kapitali või laenata piisavalt vahendeid.
- d) Maksimaalne pakkumisega kaasatav summa, kui see erineb punktis a märgitud kapitalieesmärgist või laenatavatest vahenditest.
- e) Projektiomaniku poolt ühisrahastusprojekti kaasatud omavahendite summa.
- f) Ühisrahastuspakkumisega seotud projektiomaniku kapitali või laenude koosseisu muutus.
- g) Lepingueelse järelemõtlemisaja olemasolu ja tingimused mittekogenud investorite jaoks.

C osa: riskitegurid

Peamised riskid, mis on seotud ühisrahastusprojekti rahastamisega, valdkonnaga, projektiga, projektiomanikuga ning vabalt võõrandatavate väärtpaberitega, ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide või laenudega, sealhulgas geograafilised riskid, kui see on asjakohane.

D osa: teave, mis on seotud vabalt võõrandatavate väärtpaberite ja ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide pakkumisega

- a) Pakutavate vabalt võõrandatavate väärtpaberite või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide kogusumma ja liik.
- b) Märkimishind.
- c) Kui ülemärkimine on lubatud, siis selle jaotamise viis.
- d) Märkimise ja makse tingimused.
- e) Vabalt võõrandatavate väärtpaberite või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide hoidmine ja üleandmine investoritele.

- f) Kui investeeringu on tagatud garantii või tagatisega, siis
- i) kas garant või tagatise andja on juriidiline isik;
 - ii) garanti või tagatise andja nimi, õiguslik vorm ja kontaktandmed;
 - iii) teave garantii või tagatise olemuse ja tingimuste kohta.
- g) Kui see on kohaldatav, siis siduv kohustus osta vabalt võõrandatavad väärtpaberid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumendid tagasi ja tagasiostmise tähtaeg.
- h) Mittekapitaliväärtpaberite puhul nominaalne intressimäär, intressi tasumise alguskuupäev, intressimaksete tähtpäevad, lunastustähtpäev ja tootlus.

E osa: teave eriotstarbeliste üksuste kohta

- a) Kas projektiomaniku ja investori vahel on eriotstarbeline üksus.
- b) Eriotstarbelise üksuse kontaktandmed.

F osa: investori õigused

- a) Vabalt võõrandatavate väärtpaberite või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentidega seotud põhilised õigused.
- b) Piirangud, mida kohaldatakse vabalt võõrandatavate väärtpaberite või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide suhtes, sealhulgas aktsionäride lepingud või muud kokkulepped, mis takistavad nende võõrandatavust.
- c) Vabalt võõrandatavate väärtpaberite või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide võõrandamise piirangute kirjeldus.
- d) Investeeringust väljumise võimalused.
- e) Kapitaliinstrumentide puhul kapitali jaotus ja hääleõigused enne ja pärast kapitali suurenemist pakkumise läbi (eeldusel, et kõik vabalt võõrandatavad väärtpaberid või ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumendid märgitakse).

G osa: laenuga seotud avalikustamine

Kui ühisrahastuspakkumine hõlmab laenude andmise vahendamist, tuleb investeerimise põhiteabedokumendis esitada käesoleva lisa D, E ja F osas osutatud teabe asemel järgmine teave:

- a) laenu olemus, kestus ja tingimused;
- b) intressimäärad või investorile makstav muu hüvitis;
- c) riskimaandamismeetmed, sealhulgas tagatise andjate või garantide või muud liiki garantiide olemasolu;
- d) põhiosa ja intressi tagasimakse kava;
- e) projektiomaniku poolt krediidilepingute täitmata jätmise viimase viie aasta jooksul;
- f) laenude teenindamine, sealhulgas olukordades, kus projektiomanik ei täida oma kohustusi.

H osa: tasud, teave ja õiguskaits

- a) Investorilt seoses investeeringuga nõutavad tasud ja tema kantud kulud, sealhulgas halduskulud, mis tulenevad ühisrahastuse eesmärgil aktsepteeritud instrumentide müügist.
- b) Kas ja kuidas on võimalik hankida tasuta lisateavet ühisrahastusprojekti, projektiomaniku ja eriotstarbelise vahendi kohta.
- c) Kuidas ja kellele saab investor esitada kaebuse investeeringu kohta või projektiomaniku tegevuse või ühisrahastusteenuse osutaja kohta.

I osa: teave ühisrahastusteenuse osutajate pakutava individuaalse laenuportfelli valitsemise kohta

- a) Ühisrahastusteenuse osutaja nimi, õiguslik vorm, omandiõigus, juhtkond ja kontaktandmed.
 - b) Investorite individuaalsete portfelli jaoks kättesaadavate laenude minimaalne ja maksimaalne intressimäär.
 - c) Investorite individuaalsete portfelli jaoks kättesaadavate laenude minimaalne ja maksimaalne lõpptähtpäev.
 - d) Kui seda kasutatakse, siis laenude riskikategooriate ulatus ja jaotus, samuti makseviivituse määrad ja kaalutud keskmine intressimäär iga riskikategooria kohta, jaotatuna täiendavalt aastate kaupa, mil laenud ühisrahastusteenuse osutaja kaudu anti.
 - e) Üksikute ühisrahastusprojektide krediidiriski hindamise ja riskikategooriate kindlaksmääramise sisemise meetodika põhielemendid.
 - f) Kui pakutakse investeringutasuvuse sihtmäära, siis aastane sihtmäär ja selle aastase sihtmäära usaldusvahemik kogu investeerimisperioodi jooksul, võttes arvesse tasusid ja makseviivituse määrasid.
 - g) Protseduurid, sisemeetodid ja kriteeriumid, mida kasutatakse ühisrahastusprojektide valimiseks investori individuaalsesse laenuportfelli.
 - h) Kohaldatavate kapitaligarantiide ulatus ja tingimused.
 - i) Laenude teenindamine, sealhulgas olukordades, kus projektiomanik ei täida oma kohustusi.
 - j) Riskide hajutamise strateegia.
 - k) Projektiomaniku või investori makstavad tasud, sealhulgas võimalikud mahaarvamised projektiomaniku makstavast intressist.
-

II LISA

KOGENUD INVESTORID KÄESOLEVA MÄÄRUSE KOHALDAMISEL

I. Identifitseerimiskriteeriumid

Kogenud investor on investor, kes on teadlik kapitaliturgudel investeerimisega seotud riskidest ja kellel on piisavad vahendid nende riskide võtmiseks, ilma et tal tekiks ülemääraseid finantstagajärgi. Kogenud investoreid võib sellistena liigitada, kui nad vastavad käesoleva jao identifitseerimiskriteeriumidele ja järgitakse II jaos sätestatud menetlust.

Järgmised füüsilised ja juriidilised isikud tunnistatakse kooskõlas käesoleva määrusega kõigi ühisrahastusteenuse osutajate pakutavate teenuste puhul kogenud investoriteks.

1) Juriidiline isik, kes vastab vähemalt ühele järgmistest kriteeriumidest:

- a) tal on omavahendeid vähemalt 100 000 eurot;
- b) tema netokäive on vähemalt 2 000 000 eurot;
- c) tema bilanss on vähemalt 1 000 000 eurot.

2) Füüsiline isik, kes vastab vähemalt kahele järgmistest kriteeriumidest:

- a) isiku brutotulu on vähemalt 60 000 eurot majandusaasta kohta või tal on finantsinstrumentide portfell, mis hõlmab rahahoiuseid ja finantsvarasid ning ületab 100 000 eurot;
- b) investor töötab või on töötanud finantssektoris vähemalt ühe aasta kutsealasel ametikohal, mis nõuab teadmisi kavandatavatest tehingutest või teenustest, või investor on olnud punktis 1 osutatud juriidilise isiku juhtivtöötaja vähemalt 12 kuud;
- c) investor on eelnenud nelja kvartali jooksul teinud kapitaliturul tehinguid olulises mahus ning keskmise sagedusega 10 tehingut kvartali kohta.

II. Kogenud investoriks tunnistamise taotlus

Ühisrahastusteenuse osutajad teevad oma investoritele kättesaadavaks vormi, mida nad võivad kasutada, et esitada kogenud investoriks tunnistamise taotlus. Vorm sisaldab I jaos sätestatud identifitseerimiskriteeriume ja selgesõnalist hoiatust, milles täpsustatakse investorikaitset, mille kogenud investor selliseks tunnistamise tõttu kaotab.

Kogenud investoriks tunnistamise taotlus sisaldab järgmist:

- 1) kinnitus, milles täpsustatakse I jaos sätestatud identifitseerimiskriteeriumeid, millele taotluse esitanud investor vastab;
- 2) avaldus, et taotluse esitanud investor on teadlik mittekogenud investoriks tunnistamisega seotud investorikaitse kaotamise tagajärgedest;
- 3) avaldus, et taotluse esitanud investor jääb vastutavaks taotluses esitatud teabe õigsuse eest.

Ühisrahastusteenuse osutaja võtab mõistlikke meetmeid tagamaks, et investor kvalifitseerub kogenud investoriks, ja rakendab investorite liigitamiseks asjakohaseid kirjalikke sisereegleid. Ühisrahastusteenuse osutaja kiidab taotluse heaks, välja arvatud juhul, kui tal on põhjendatud kahtlus, et taotluses esitatud teave ei ole tõene. Ühisrahastusteenuse osutaja teavitab investoreid selgelt, kui nad on kinnitatud kogenud investoriteks.

Kolmandas lõigus osutatud heakskiitmine kehtib kaks aastat. Investorid, kes soovivad jätkata kogenud investorina, peavad pärast kehtivusaja lõppu esitama ühisrahastusteenuse osutajale uue taotluse.

Kogenud investorid vastutavad ühisrahastusteenuse osutaja teavitamise eest muutustest, mis võivad mõjutada nende liigitust. Kui ühisrahastusteenuse osutaja saab teada, et investor ei vasta enam algsetele tingimustele, mille alusel ta liigitati kogenud investoriks, teatab ühisrahastusteenuse osutaja investorile, et teda käsitatakse mittekogenud investo-
rina.

III. Kogenud investor, kes on kutseline klient

Erandina käesoleva lisa II jaos sätestatud menetlusest tunnistatakse direktiivi 2014/65/EL II lisa I jao punktides 1–4 osutatud üksused kogenud investoriteks, kui nad tõendavad ühisrahastusteenuse osutajale, et nad seda on.
